

OBSAH

1. VŠEOBECNÁ ČASŤ	2
2. CIELE PLÁNU BOZP	2
3. ZÁKLADNÉ PRÁVA A POVINNOSTI ÚČASŤNÍKOV VÝSTAVBY Z HLÁDISKA BOZP	3
4. PREHĽAD PODKLADOV PRE TVORBU PLÁNU BOZP	10
5. CHARAKTERISTIKA STAVBY	10
6. CELKOVÝ ROZSAH A ČLENENIE STAVBY	10
7. CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA STAVBY	10
8. STAVENISKO A REALIZÁCIA STAVBY	12
9. BOZP PRI STAVEBNÝCH STROJOCH A DOPRAVNÝCH PROSTRIEDKOV ZHOT.STAVBY.....	15
10. MINIMÁLNE BEZPEČNOSTNÉ A ZDRAVOTNÉ POŽIADAVKY NA STAVENISKO	20
11. RIZIKO PRE ZAMESTNANCOV NA STAVBE	31
12. PORUŠENIE POVINNOSTÍ - SANKCIE	32
13. PRÍLOHY	33

1. VŠEOBECNÁ ČASŤ

1.1. Identifikačné údaje o stave

1.1.1 Stavba:

Názov stavby:	Trolejbusové trate v Bratislave, Nová trolejbusová trať Patrónka–Riviéra
Stupeň PD	Dokumentácia na stavebné povolenie (DSP)
Kraj, VÚC:	Bratislavský
Okres:	Bratislava I, IV
Katastrálne územie:	k.ú. Staré Mesto, k.ú. Karlova ves
Charakter stavby:	novostavba / modernizácia

1.1.2 Stavebník

<u>Stavebník:</u>	Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava Primaciálne námestie č. 1, 814 99 Bratislava IČO: 00 603 481
--------------------------	---

<u>Objednávateľ dokumentácie:</u>	Dopravný podnik Bratislava, akciová spoločnosť Olejkárska č.1, 814 52 Bratislava IČO: 00 492 736
--	--

1.1.3 Projektant

<u>Hlavný zhotoviteľ projektovej dokumentácie:</u>	DOPRAVOPROJEKT a.s., Divízia BA I. Kominárska 141/2,4 832 03 Bratislava - Nové Mesto IČO 31 322 000 tel. 02 / 502 34 111
---	--

Riaditeľ divízie:	Ing. Stanislav Bukovinský
Hlavný inžinier projektu :	Ing. Marta Kodajová, 0908 702 641

<u>Plán BOZP:</u>	Pro-bozpo s.r.o., Ing. L. Liptáková
--------------------------	-------------------------------------

2 CIELE PLÁNU BOZP

Cieľom Plánu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci je stanoviť zásady a pravidlá na vykonávanie prác s osobitným nebezpečenstvom na stavenisku „Trolejbusové trate v Bratislave, Nová trolejbusová trať Patrónka-Riviéra“ smerujúcich k zaisteniu bezpečnosti a ochrane zdravia (BOZ) všetkých osôb nachádzajúcich sa na stavenisku v súlade s požiadavkami Nariadenia vlády SR č. 396/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko.

2.1. Pôsobnosť plánu BOZP

- Vzťahuje sa na právnické osoby a fyzické osoby, ktoré sú zamestnávateľmi alebo samostatne zárobkovo činnými osobami a sú v zmluvnom vzťahu so stavebníkom, resp. hlavným zhotoviteľom.
- Plán BOZP musí byť dodržiavaný v maximálnej možnej miere a prípadné doplnky alebo opravy môže vykonať len koordinátor bezpečnosti na stavenisku, po dohode so zhotoviteľom a so súhlasom stavebníka.

- c) Všetky zmeny a doplnky musia byť zapísané do stavebného denníka koordinátorom bezpečnosti, odsúhlasené stavbyvedúcim a musia byť o nich oboznámení všetci zamestnanci a zhotoviteľia, ktorých sa to týka.

Staveniskom sa rozumie aj priestor, v ktorom sa vykonávajú stavebno-inžinierske práce a priestor, v ktorom sa vykonávajú stavebné úpravy, búracie práce, rekonštrukčné práce a renovačné práce, montáž a demontáž konštrukčných prvkov, demontáž, opravy vrátane technického, technologického a energetického vybavenia stavieb, odvodňovacie práce, údržba, udržiavacie práce vrátane maliarskych prác a čistiacich prác a vypratávanie staveniska po skončení prác.

Koordináciu plnenia úloh pri realizácii prác na stavenisku z hľadiska zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zabezpečuje koordinátor bezpečnosti poverený stavebníkom.

2.2. Zamestnanci

Pod pojmom zamestnanci v Pláne BOZP rozumieme osoby, ktoré vykonávajú činnosti na stavbe v zamestnaneckom alebo obdobnom vzťahu k zhotoviteľovi a taktiež všetky samostatne zárobkovo činné osoby, ktoré vykonávajú činnosti na stavbe na základe obchodného vzťahu so zhotoviteľom.

Každý zamestnanec zhotoviteľa je povinný dodržiavať stanovené bezpečnostné pravidlá, metódy a postupy, používať zodpovedajúce bezpečnostné pomôcky, vhodné nástroje a prístroje a chovať sa spôsobom, ktorý zaručuje bezpečnosť jeho i ostatných pracovníkov a nezadá príčinu k vzniku pracovného úrazu a požiaru. Pred začatím práce je povinný si pozorne prezrieť pridelené pracovné prostriedky a osobné ochranné pracovné pomôcky; ak sa na nich pred začiatkom práce alebo počas nej zistia nedostatky ohrozujúce zdravie, nesmú sa použiť a poškodenie ihneď oznámiť vedúcemu zamestnancovi.

Zamestnanci sú povinní dodržiavať bezpečné pracovné postupy. Sú povinní informovať príslušného priameho nadriadeného, stavbyvedúceho resp. koordinátora bezpečnosti o nebezpečných podmienkach, postupoch a správani v ich pracovných priestoroch. Sú vyzývaní vytvárať návrhy pre elimináciu vyššie uvedených negatívnych vplyvov.

Vedúci zamestnanci zhotoviteľa a zodpovedné osoby zhotoviteľa sú zodpovední za osobné dodržiavanie pravidiel BOZP a bezpečnosti práce všetkých zamestnancov pod svojím vedením.

Do programu bezpečnosti a ochrany zdravia na pracovisku sú zapojení všetci zamestnanci prostredníctvom účasti na školeniach a oznamovaní všetkých nebezpečných operácií, metód, postupov alebo okolností zistených na stavenisku.

3. ZÁKLADNÉ PRÁVA A POVINNOSTI ÚČASTNÍKOV VÝSTAVBY Z HĽADISKA BOZP

Počas realizácie prác hlavný zhotoviteľ a všetci podzhotovitelia, sú povinní zabezpečovať plnenie požiadaviek na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vrátane všeobecných zásad prevencie s prihliadnutím najmä na:

- udržiavanie poriadku a čistoty na stavenisku,
- umiestnenie pracoviska, jeho prístupnosť, určenie komunikácií alebo priestorov na priechod a pohyb zamestnancov a na prejazd a pohyb pracovných prostriedkov, bezpečný pohyb a priechod verejnosti
- podmienky na manipuláciu s rôznymi materiálmi,
- technickú údržbu zariadení a pracovných prostriedkov, ich kontrolu pred uvedením do prevádzky a pravidelnú kontrolu s cieľom odstrániť nedostatky, ktoré by mohli ovplyvniť bezpečnosť a zdravie zamestnancov,
- určenie a úpravu plôch na uskladňovanie rôznych materiálov, najmä ak ide o nebezpečné materiály alebo látky,
- podmienky na odstraňovanie použitých nebezpečných materiálov alebo látok,
- uskladňovanie, manipuláciu alebo odstraňovanie odpadu a zvyškov materiálov,
- prispôsobovanie času určeného na jednotlivé práce alebo ich etapy podľa skutočného postupu prác,
- spoluprácu medzi zamestnávateľmi a fyzickými osobami, ktoré sú podnikateľmi a nie sú zamestnávateľmi,
- vzájomné pôsobenie pracovných činností uskutočňovaných na stavenisku alebo v jeho tesnej blízkosti.

3.2. Koordinácia dokumentácie

Koordináciu projektovej dokumentácie a jej zmien z hľadiska zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci zabezpečuje koordinátor projektovej dokumentácie, menovaný v zmysle § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 396/2006 Z.z.

3.3. Koordinácia bezpečnosti

(3) Všetci účastníci stavby sú povinní pri výkone svojej činnosti na stavbe zohľadňovať pokyny koordinátora bezpečnosti a poskytovať mu potrebné informácie o BOZP, súvisiace s výkonom ich prác a činnosti na stavbe.

(4) Práce vykonávané viacerými zhotoviteľmi súčasne musia byť navzájom koordinované a vykonávané takým spôsobom, aby nedošlo k vzájomnému ohrozeniu bezpečnosti a zdravia zamestnancov. Musia byť prijaté opatrenia, ktoré budú vymedzovať a upresňovať zodpovednosť pre každého zúčastneného zhotoviteľa.

Koordinácia zhotoviteľa a podzhotoviteľov

Počas výstavby nastanú situácie, kedy na jednom pracovisku budú súčasne plniť svoje pracovné povinnosti pracovníci viacerých zhotoviteľov. Vzájomné vzťahy medzi zhotoviteľmi musia byť dohodnuté a písomne potvrdené.

Počas realizácie prác zamestnávateľ a samostatne zárobkovo činná osoba uplatňujú všeobecné zásady prevencie a požiadavky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci ustanovené zákonom s prihliadnutím najmä na vzájomné pôsobenie pracovných činností uskutočňovaných na stavenisku alebo v jeho tesnej blízkosti.

Vzájomné vzťahy, záväzky a povinnosti v oblasti BOZP sa musia medzi účastníkmi výstavby dohodnúť vopred a musia byť obsiahnuté v zápise o odovzdaní staveniska (pracoviska) ak nie sú obsiahnuté v zmluve. Rovnako sa postupuje pri súbehu stavebných prác s prácami počas prevádzky.

Zodpovednosť v oblasti BOZP a OPP

Každý člen vedenia stavby a každý vedúci zamestnanec zhotoviteľa je zodpovedný za osobné dodržiavanie pravidiel BOZP a bezpečnosti práce všetkých zamestnancov pod svojím vedením, za ochranu ŽP a požiarnej bezpečnosti.

Každý zamestnanec zhotoviteľa a podzhotoviteľov je povinný dodržiavať stanovené bezpečnostné pravidlá, metódy a postupy, používať odpovedajúce bezpečnostné pomôcky, vhodné nástroje a prístroje a chovať sa spôsobom, ktorý zaručuje bezpečnosť jeho i ostatných zamestnancov a nezádá príčinu k vzniku pracovného úrazu a požiaru.

Do programu bezpečnosti a ochrany zdravia a životného prostredia na pracovisku sú zapojení všetci zamestnanci prostredníctvom účasti na školeniach a oznamovaní všetkých nebezpečných operácií, metód, postupov alebo okolností zistených na stavenisku.

Koordinátor bezpečnosti

Hlavný zhotoviteľ poverí výkonom funkcie koordinátora bezpečnosti na stavenisku spôsobilú osobu podľa § 1 ods. 1 a § 6 Nariadenia vlády SR č. 396/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko, ktorý je zodpovedný za realizáciu plánu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Základné povinnosti :

- spolupracuje so stavbyvedúcim pri udržiavaní materiálov bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v aktuálnom stave a upozorňuje zainteresované strany na zmeny pravidiel a postupov bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a ochrany pred požiarmi,
- v spolupráci so stavbyvedúcim udržiava Plán BOZP v aktuálnom stave a dostupný pre členov vedenia stavby, vrátane vedúcich pracovníkov subdodávateľov, ako i všetkých pracovníkov na stavbe,
- v spolupráci so stavbyvedúcim organizuje kontrolu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a ochrany pred požiarmi na stavbe za účasti subdodávateľov, s možnou účasťou zástupcu stavebníka,
- vykonáva kontrolu plnenia programov bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ochrany pred požiarmi a ochrany životného prostredia subdodávateľov,
- koordinuje a v spolupráci so stavbyvedúcim vykonáva vyšetrovanie pracovných úrazov, drobných poranení, technických havárií a pod.,

- udržiava spoluprácu s inšpektorátom práce a ostatnými orgánmi štátneho odborného dozoru bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a ochrany pred požiarmi,
- v spolupráci so stavbyvedúcim identifikuje a hodnotí riziká, navrhuje plán prevencie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v závislosti na stavebných prácach a oboznamuje ním všetkých členov realizačného tímu a vedenia stavby.

Hlavný zhotoviteľ

Hlavný zhotoviteľ poverí výkonom funkcie stavbyvedúceho na stavenisku spôsobilú osobu podľa § 45 ods. 5 a § 46a zákona SR č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon).

Stavbyvedúci

K tejto funkcii patrí priama kontrola zamestnancov stavby a výber aktuálnych postupov a metód výstavby.

- Zodpovedá za uplatňovanie BOZP, ochrany životného prostredia a požiarnej ochrany na stavbe v zmysle všeobecne právne záväzných predpisov, interných smerníc zhotoviteľa a najmä za dodržiavanie "Plánu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci"
- Zodpovedá za plnenie všetkých zákonných požiadaviek o BOZP v zmysle ustanovenia Zákonníka práce a zákona NR SR o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci č. 124/2006 Z.z. v platnom znení.
- Zodpovedá za vyšetrovanie a ohlasovanie pracovných úrazov a prijíma nápravné opatrenia
- Zodpovedá za dodržiavanie právnych ustanovení a interných predpisov o PO na danom teritóriu
- Zúčastňuje sa auditov BOZP a OPP na stavbe.
- Formou obchôdzok vykonáva priamy dozor nad uplatňovaním pravidiel BOZP a OPP na stavbe.
- Zodpovedá za pobyt a činnosť externých zamestnancov zhotoviteľa (podzhotoviteľa) pri ich krátkodobých pobytoch na stavbe, s dôrazom na dodržiavanie pravidiel a vybavení OOPP, školení BOZP.
- Je zodpovedný, aby boli na stavbe pred začatím prác vypracované technologické postupy a pracovné postupy.
- Zodpovedá za to, že pracovné náradie, stroje a zariadenia, ktoré potrebujú zamestnanci k práci sú v odpovedajúcom prevedení, udržiavané v bezpečnom stave a že metódy a postupy výstavby sú v súlade so smernicami a predpismi BOZP a OPP.
- Zodpovedá za to, že zamestnanci dbajú na dodržiavanie BOZP, OPP a dodržiujú odborné rady a pokyny koordinátora bezpečnosti
- Zodpovedá za realizáciu nápravných opatrení, keď sú zistené nedostatky v oblasti BOZP a OPP.
- Koordinuje a vydáva povolenie pre prácu medzi ním a jeho podzhotoviteľom.
- Pre aktivity na vyčlenených stanovištiach (po odsúhlasení podmienok koordinátorom bezpečnosti), vydáva písomné povolenie na práce so zvýšeným nebezpečenstvom
- Zodpovedá za evidenciu osôb prítomných na stavbe (po jednotlivých zhotoviteľoch)

Stavbyvedúci musí zabezpečiť kópie dokladov o školení pracovníkov, zdravotnej spôsobilosti, odbornej kvalifikácii a vybavení osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami všetkých zamestnancov vykonávajúcich stavebné práce, ako i poddodávateľov. Pre práce, ktorých realizácia si vyžaduje odbornú spôsobilosť pracovníkov je potrebné predložiť – dodať kópie preukazov, oprávnení, osvedčení alebo dokladu o školení a overení vedomostí (zvárač, viazač bremien, žeriavnik, lešenár, strojník a pod.). Tieto doklady musia byť predložené stavebníkovi pred začiatkom práce.

Majstri a vedúci pracovných čiat

Majstri a vedúci pracovných čiat sú zodpovední za prenášanie informácií v oblastiach BOZP a OPP a za priamy dohľad nad dodržiavaním pravidiel BOZP a OPP u svojej čaty (zamestnancov).

Zodpovedajú za znalosti svojich podriadených zamestnancov a praktické dodržiavanie pravidiel BOZP a OPP.

Majstri musia poznať "Plán bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci" a musia byť schopní zaistiť dodržiavanie pravidiel a štandardov BOZP a OPP.

Zamestnanci

Zamestnanci musia dodržiavať bezpečné pracovné postupy. Sú povinní informovať príslušného priameho nadriadeného, stavbyvedúceho resp. koordinátora bezpečnosti o nebezpečných podmienkach, postupoch a chovaní v ich pracovných priestoroch.

Sú vyzyvaní vytvárať návrhy pre elimináciu vyššie uvedených negatívnych vplyvov.

Podzhotoviteľ

Každý podzhotoviteľ je plne zodpovedný za činnosť svojich zástupcov, kontrolných orgánov a zamestnancov. Musí prísne dodržiavať všetky pravidlá BOZP a OPP. Nič tu obsiahnuté nemôže podzhotoviteľa zbaviť tejto zodpovednosti či záväzku.

Podzhotoviteľ je povinný poveriť výkonom funkcie stavbyvedúceho na stavenisku odborne spôsobilú osobu v zmysle stavebného zákona.

Základné povinnosti

- Plán BOZP je neoddeliteľnou súčasťou stavebnej dokumentácie a musí sa v plnej miere dodržiavať. Podzhotoviteľ je plne zodpovedný za rešpektovanie stanovených pravidiel a postupov v oblasti BOZP a OPP. Akékoľvek výnimky musia byť najprv odsúhlasené koordinátorom bezpečnosti.
- Za organizáciu BOZP u podzhotoviteľa je zodpovedný stavbyvedúci alebo ním poverená osoba s potrebnými kvalifikačnými predpokladmi.
- Zástupcovia podzhotoviteľa sa zúčastňujú porád vedenia stavby a na bezpečnostných obchôdzkach stavby.
- Podzhotoviteľ zodpovedá za nakladanie so všetkým odpadom zo stavby, ktorý vznikol v súčinnosti s ich činnosťou a vedie o tom preukázateľnú dokumentáciu.
- Každý podzhotoviteľ zodpovedá za preškolenie svojich zamestnancov s obsahom "Plánu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci". Rovnako zodpovedá za jeho dodržiavanie. O preškolení musí vyhotoviť písomný záznam a ten odovzdať koordinátorovi bezpečnosti.
- Dopravná technika, stavebné stroje, strojné a elektrické zariadenia musia byť označené názvom či logom podzhotoviteľa.
- Každý mechanizmus pred zaradením na stavbu musí mať zdokladovanú technickú sprievodnú dokumentáciu (platné STK, vykonané revízie, prehliadky, skúšky, a pod.) a uloženú u stavbyvedúceho alebo iným vhodným vopred dohodnutým spôsobom.

Koordinácia zhotoviteľa s podzhotoviteľmi

Koordinácia bude prebiehať na poradách s podzhotoviteľmi, na ktorých budú prerokované všeobecné témy BOZP a OPP a ich praktické realizácie:

- a) úvodné porady s podzhotoviteľmi – pred začatím prác,
- b) porady vedenia stavby – pravidelné porady vedenia stavby za účasti zástupcov podzhotoviteľov,
- c) koordinačné porady –koordinácia prác jednotlivých zhotoviteľov,
- d) kontrolné porady s podzhotoviteľmi – zvolávané riaditeľom stavby a koordinátorom bezpečnosti,

Na úvodných poradách a koordinačných poradách koordinátor bezpečnosti v spolupráci s riaditeľom stavby stanoví :

- ktorá stavebná firma a v akom čase realizuje, udržiava a likviduje plánované spoločné bezpečnostné opatrenia v spoločných priestoroch
- ktorá stavebná firma sa stará o poriadok a čistotu na stavenisku, vrátane odpratávania snehu a odvozu odpadkov

Na bezpečnostných obchôdzkach na stavenisku bude vyžadovaná účasť zodpovedných zástupcov podzhotoviteľov.

Komisia BOZP

Na stavbe bude ustanovená komisia BOZP, v ktorej bude zasadať:

- koordinátor bezpečnosti
- riaditeľ stavby
- určení zástupcovia zhotoviteľa (podľa potreby)
- zástupcovia podzhotoviteľov
- ďalší zamestnanci menovaní riaditeľom stavby alebo koordinátorom bezpečnosti podľa potreby

Zasadnutia komisie BOZP

Zasadanie komisie organizuje koordinátor bezpečnosti podľa potreby. Koordinátor bezpečnosti s týždenným predstihom ohlásí zasadanie komisie.

Zo zasadania koordinátor bezpečnosti vypracuje zápis a rozošle všetkým zainteresovaným stranám.

Témy rokovania:

- Posúdenie dodržiavania zásad bezpečnosti práce, požiarnej ochrany a ekológie u jednotlivých zhotoviteľov a podzhotoviteľov

- Analýza a správa o požiaroch, nehodách, zraneniach a iných nebezpečných situáciách a stratách na zariadení a majetku
- Diskusia o nových bezpečnostných zásadách a smerniciach
- Možnosti spätnej väzby od zamestnancov k zhotoviteľom (podzhotoviteľom) a k vedeniu stavby
- Aktuálne bezpečnostné postupy a problémy nasledujúcich prác

Spoločné pracoviská

Ak na jednom pracovisku plnia úlohy zamestnanci viacerých zamestnávateľov alebo fyzické osoby oprávnené na podnikanie, je spolupráca zamestnávateľov a týchto osôb pri prevencii, príprave a vykonaní opatrení na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, koordinácia činností a vzájomná informovanosť súčasťou uzatvorených zmlúv. Medzi týmito účastníkmi musí byť uzatvorená písomná dohoda, ktorá určí, kto z nich zodpovedá za vytvorenie podmienok bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov na spoločnom pracovisku a v akom rozsahu.

Záznamy a hlásenia BOZP

Priebežné záznamy

Pre účely dokladovania starostlivosti nad dodržiavaním BOZP a OPP musia všetky zhotoviteľské firmy na stavbe zaznamenávať jednotlivé prípady:

- pracovné úrazy alebo úmrtie,
- úrazy, ktoré boji ošetrované lekárom, ale bez vzniku pracovnej neschopnosti,
- drobné poranenia, vyžadujúce svojpomocné ošetrovanie prostriedkami z lekárnicky prvej pomoci,
- výskyt situácií, kedy bolo odvrátené nebezpečenstvo vážneho úrazu alebo technickej havárie (skoronehoda),
- vznik požiaru každej veľkosti,
- technické havárie a technické poruchy,
- dopravné nehody,
- ekologické havárie,
- porušenie predpisov pri zaobchádzaní s odpadmi,
- vykonanie kontrol BOZP štátnymi úradmi.

Pri niektorých týchto prípadoch naďalej trvá povinnosť oznámiť vznik udalosti orgánom v zmysle zákonov a predpisov SR.

O všetkých prípadoch musí byť doručená písomná správa riaditeľovi stavby, ktorý je povinný tieto informácie neodkladne oznámiť koordinátorovi bezpečnosti.

Kontroly dodržiavania „Plánu BOZP na stavbe“

Neformálna kontrola je vykonávaná nepretržite všetkými členmi vedenia stavby ako súčasť ich pracovnej náplne a starostlivosti o odstránenie nedostatkov.

Všetci predstavitelia stavby zo strany zhotoviteľa, stavebného dozoru alebo koordinátora bezpečnosti sú oprávnení zastaviť akékoľvek práce, pokiaľ sú bezprostredne ohrození zamestnanci alebo zariadenie na stavbe.

O nedostatkoch, ktoré nevytvárajú bezprostredné ohrozenie je informovaný príslušný vedúci zamestnanec zhotoviteľa (podzhotoviteľa), pre zaistenie nápravných opatrení.

Výsledky kontrol sú prerokované na pravidelných poradách so zhotoviteľom a jeho podzhotoviteľmi. Porady zvoláva koordinátor bezpečnosti alebo riaditeľ stavby.

Odborný dozor zhotoviteľa

Tvorí základný kameň systému kontrol BOZP a OPP. Umožňuje najucelenejší dohľad nad praxou na stavenisku.

Zodpovedný zamestnanec za zhotoviteľa (stavbyvedúci, resp. jeho zástupca) je povinný vykonávať pravidelne kontrolu nad dodržiavaním BOZP a OPP na stavbe, zisťovať nedostatky u zamestnancov a v prípade zistenia nedostatkov tieto okamžite vyhodnotiť a odstrániť.

Obchôdzky (audity)

Obchôdzky stavby organizuje koordinátor bezpečnosti. Vykonávajú sa pravidelne. Na obchôdzkach sa zúčastňuje koordinátor bezpečnosti, zástupca zhotoviteľa a príslušný stavbyvedúci (alebo jeho zástupca).

Poznatzky z auditov sa zaznamenávajú do knihy BOZP a vyhotoví sa písomný záznam. Záznam bude doručený zhotoviteľovi, stavbyvedúcemu, dotknutému podzhotoviteľovi.

Osnova kontroly:

- informovanosť/vybavenosť aktuálnymi predpismi BOZP a OPP,
- vedenie dokumentácie o technických prostriedkoch na stavbe,
- vedenie dokumentácie o nakladaní s odpadmi,

- preukázateľnosť školení BOZP a OPP,
- evidencia zamestnancov, vrátane ich kvalifikácie a zaškolenia pre rôzne činnosti,
- problémy s ostatnými účastníkmi stavby,
- ďalšie problémy podľa aktuálnej situácie.

Mimoriadne obchádzky

Vykonáva koordinátor bezpečnosti a riaditeľ stavby (alebo ním poverený zástupca) s dôrazom na pracoviská so zvýšeným nebezpečenstvom úrazov a havárií, zdvíhacie práce, práce vo výškach s individuálnym zaistením, práce zahajované práce a problémové pracoviská.

Koordinátor bezpečnosti vyhotoví záznam o stave na stavenisku.

3.4. Zodpovednosť a povinnosti zhotoviteľa a podzhotoviteľa stavby

(1) Zhotoviteľ zabezpečí pre zodpovedných vedúcich zamestnancov a zodpovedné osoby na stavbe pred začatím prác poučenie zamerané na problematiku dodržiavania predpisov BOZP a ochrany pred požiarmi a o zvlášťnej povahe a stave zariadení, na ktorých alebo v blízkosti ktorých bude zhotoviteľ pracovať.

(2) Každý zhotoviteľ je plne zodpovedný za činnosť svojich zástupcov, kontrolných orgánov a zamestnancov. Musí prísne dodržiavať všetky pravidlá BOZP a OPP (podstatné zákony, vyhlášky, nariadenia vlády, normy a predpisy. Nič tu obsiahnuté nemôže zhotoviteľa zbaviť tejto zodpovednosti či záväzku.

(3) Zhotoviteľ je povinný poveriť výkonom funkcie stavbyvedúceho na stavenisku odborne spôsobilú osobu podľa § 45 stavebného zákona č. 50/1976 Zb. v znení platných zmien a doplnkov.

(4) Plán BOZP je neoddeliteľnou súčasťou stavebnej dokumentácie a musí sa v plnej miere dodržiavať. Zhotoviteľ je plne zodpovedný za rešpektovanie stanovených pravidiel a postupov v oblasti BOZP a OPP. Akékoľvek výnimky musia byť najprv prerokované s koordinátorom bezpečnosti.

(5) Zhotoviteľia sú povinní preukazne oboznámiť s obsahom Plánu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (najmä s preventívnymi opatreniami BOZP, zahrnutými v tomto pláne) všetkých svojich zamestnancov a svojich podzhotoviteľov a vyžadovať ich dodržiavanie. O oboznámení musí vyhotoviť písomný záznam a ten odovzdať koordinátorovi bezpečnosti.

(6) Za organizáciu BOZP u zhotoviteľa je zodpovedný vedúci stavby alebo ním poverená osoba s potrebnými kvalifikačnými predpokladmi.

(7) Každý zhotoviteľ zodpovedá za kvalifikáciu, odbornú spôsobilosť a zdravotnú spôsobilosť svojich zamestnancov, za ich poučenie a overenie znalostí z predpisov BOZP a ochrane pred požiarmi.

(8) Pred začatím prác predkladá zhotoviteľ koordinátorovi bezpečnosti menný zoznam všetkých zamestnancov zúčastnených na stavebnej činnosti v členení podľa podzhotoviteľov. Zhotoviteľ priebežne aktualizuje zoznam zamestnancov podľa podzhotoviteľov a v pravidelných intervaloch určených koordinátorom bezpečnosti mu ich predkladá.

(9) Každý zhotoviteľ zodpovedá za bezpečné a zdravotne nezávadné pracovné prostredie, v ktorom musia byť identifikované, analyzované a kontrolované alebo vylúčené nebezpečné operácie na základe hodnotenia rizík.

(10) Dostatočne včas pred zahájením prác predloží zhotoviteľ koordinátorovi bezpečnosti dokument „Analýza nebezpečenstiev a hodnotenie rizík“ pre jednotlivé činnosti s popisom nebezpečenstva, ohrozenia, a návrhmi bezpečnostných opatrení pre všetky ním vykonávané činnosti v súvislosti s touto stavbou vypracovaný v zmysle §6 ods.1 písm. c) zákona č.124/2006 Z.z. ·

- Metodiku pre vyhodnotenie rizík na stavbe určí koordinátor bezpečnosti stavby.

(11) Zhotoviteľ je ďalej povinný dodržiavať najmä nasledovné povinnosti:

a) počas výstavby dodržiavať príslušné zákony, vyhlášky a predpisy BOZP a ochrany pred požiarmi pri prácach súvisiacich s predmetnou stavbou. Povinnosť platí v plnom rozsahu aj pre zamestnancov podzhotoviteľov a poddodávateľov,

b) plniť ohlasovaciu povinnosť podľa zákona č. 124/2006 Z.z. v prípade vzniku nebezpečnej udalosti, alebo zákona č.513/2009 Z.z. v prípade vzniku nehody a mimoriadnej udalosti (úraz, havária, požiar a pod.) príslušným štátnym orgánom a vznik takejto udalosti oznámiť neodkladne aj objednávateľovi s cieľom zabezpečiť objektívne vyšetrovanie,

c) zamestnanci zhotoviteľa sa musia zdržiavať iba na určenom pracovisku a pohybovať sa len v určených priestoroch (rozumie sa aj prístup na pracovisko),

d) pre identifikáciu jednotlivých osôb musia byť osoby pohybujúce sa po stavenisku označené názvom zhotoviteľa,

e) používať výhradne miesta a spôsoby pripojenia el. energie a vody určené objednávateľom pri odovzdaní staveniska,

- f) uskladňovať náradie, materiál a ostatné veci len na mieste, ktoré určil objednávateľ pri odovzdávaní staveniska,
- g) zabezpečiť viditeľné označenie zamestnancov a používanie OOPP v zmysle Plánu BOZP stavby,
- h) dodržiavať čistotu a poriadok na pracovisku,
- i) dodržiavať zákaz požívania alkoholických nápojov a zákaz pracovať pod vplyvom alkoholu a omamných látok v priestoroch stavby,
- j) pri zriadení a prevádzke zariadenia staveniska dodržiavať povinnosti zhotoviteľa uvedené v časti 6 Plánu BOZP,
- k) oznamovať koordinátorovi bezpečnosti každé prerušenie stavebných prác,
- l) nahlásiť bezodkladne písomne koordinátorovi bezpečnosti zmeny počtu a údajov o právnických a fyzických osobách, vykonávajúcich činnosť na stavenisku,
- m) udržiavať a prevádzkovať mechanizmy v takom technickom stave, aby nedochádzalo k úniku ropných látok. V prípade zistenia porušenia tejto povinnosti má právo objednávateľ pozastaviť prevádzku týchto mechanizmov a vykázať ich z priestorov.

3.5. Školenia v oblasti BOZP a OPP

Oboznámenie pre vstup na stavenisko a výkon stavebných prác

Služi k oboznámeniu všetkých pracovníkov vstupujúcich a vykonávajúcich plnenie pracovných úloh v celom priestore staveniska s projektom stavby, s pravidlami Plánu bezpečnosti a ochrany zdravia na stavbe, Súboru bezpečnostných a protipožiarňových opatrení a s ďalšími bezpečnostnými predpismi pre výkon stavebných a montážnych prác.

Oboznámenie zabezpečuje príslušný zodpovedný pracovník zhotoviteľa (hlavný stavbyvedúci, koordinátor bezpečnosti). Hlavný stavbyvedúci alebo koordinátor bezpečnosti oboznamuje pracovníkov hlavného zhotoviteľa a všetkým pracovníkov jednotlivých podzhotoviteľov.

Súčasťou oboznámenia musí byť kladený aj dôraz na pravidlá nakladania s nebezpečnými látkami a s odpadmi vznikajúcimi na stavbe.

Súčasťou oboznámenia je :

- projekt stavby,
- Plán bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- identifikácia a hodnotenie rizika vyskytujúce sa na stavenisku a pri činnostiach vykonávajúcich sa na stavenisku,
- základné povinné osobné ochranné pracovné pomôcky a ich účel,
- pravidlá správania a osobnej bezpečnosti na stavenisku,
- protipožiarňa prevencia v podmienkach staveniska,
- podmienky pre prácu s látkami zdraviu škodlivých,
- postupy pre prácu v blízkosti elektrického zariadenia a na elektrických zariadeniach.

Toto oboznámenie sa vykonáva pred začiatkom práce na stavenisku a má dobu platnosti jeden rok. Po uplynutí tejto doby sa musí každý pracovník bezodkladne zúčastniť opakovaného oboznámenia.

Vstupné oboznámenie o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a ochrane pred požiarom vykonáva hlavný stavbyvedúci, asistent hlavného stavbyvedúceho alebo ním poverená osoba. Záznam o vstupnom oboznámení uchováva hlavný stavbyvedúci zhotoviteľa v Knihe BOZP.

S výkonom práce a pohybu na stavenisku môžu zamestnanci začať až po vykonaní tohto školenia.

Špeciálne školenia a kurzy (profesné)

Pre mimoriadne práce a práce so zvýšeným nebezpečenstvom:

- a) práce, ktoré nie sú bežnou činnosťou zamestnancov a vyžadujú zvláštne opatrenie BOZP
- b) práce v podmienkach pracoviska so zvýšeným nebezpečenstvom

Školenie (inštruktáž) sa vykonáva pred začiatkom prác.

Zodpovedný vedúci pracoviska alebo ním poverený zamestnanec, ktorý práce priamo riadi (napr. majster) oboznámi všetkých zamestnancov so schváleným pracovným postupom a bezpečnostnými podmienkami pre danú činnosť a situáciu.

O vykonanom školení sa vyhotoví prezenčná listina obsahujúca obsah a dátum školenia, podpisy zúčastnených zamestnancov, meno priezvisko školiteľa a písomné overenie vedomostí všetkých školených osôb.

Obsluha a servis vyhradených (určených) technických zariadení a obsluha špeciálnych zariadení

Obsluha a servis vyhradených (určených) technických zariadení, obsluha špeciálnych zariadení a ďalších profesií, ktorých vykonávanie je spojené so zvýšeným rizikom úrazu:

- a) činnosti ako: žeriavníci, viazači bremien, elektromechanici, revízny technici, a iné...
- b) pre práce ako: zváranie, obsluha vysokozdvížných vozíkov, obsluha nastreľovacích zariadení, obsluha stavebných a iných špeciálnych zariadení práce s použitím horolezeckej techniky, práce s použitím bezpečnostného pásu alebo postroja a iné

Požiadavky na odbornú kvalifikáciu týchto zamestnancov sú upravené vyhláškami a normami. K získaniu kvalifikačného oprávnenia (preukazu, osvedčenia) je nutné absolvovať zvláštne školenie alebo kurz. Pre udržanie kvalifikácie je nutné periodické preškolenie a preskúšavanie znalostí. Lehoty a ďalšie podrobnosti riešia príslušné vyhlášky a normy.

Pri práci je nutné mať preukaz o kvalifikácii neustále pri sebe, alebo uschovaný u stavbyvedúceho.

4. PREHL'AD PODKADOV PRE TVORBU PLÁNU BOZP

Plán BOZP je spracovaný na základe platných právnych predpisov Európskeho spoločenstva a Slovenskej republiky. Ďalším základom pri tvorbe Plánu BOZP boli:

- Projektová dokumentácia v stupni DSP
- Objektová skladba stavby
- Platné normy, predpisy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci

5. CHARAKTERISTIKA STAVBY

Stavba rieši výstavbou trolejbusovej trate, ktorá spojí samostatnú trolejbusovú trať na Dlhých dieloch s celým systémom trolejbusových tratí mesta cez Mlynskú dolinu. Navrhovaná trolejbusová trať prepojí Dlhé diely s Patrónkou, Hlavnou stanicou a oblasťami smerom na Račianske / Trnavské mýto.

6. CELKOVÝ ROZSAH STAVBY

Zoznam stavebných objektov tvorí príloha č.5

7. CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA STAVBY

7.1. Ochranné pásma

Pri prácach v ochrannom pásme podzemných a nadzemných vedení je zhotoviteľ povinný postupovať v zmysle platných predpisov, zák. 251/2012 Z.z. a MPSVaR SR č. 147/2013 Z.z., o BOZP pri stavebných prácach a podmienok správcov (ochranné a bezpečnostné pásma, včasné nahlásenie, zabezpečenie odborných dozorov, ručné odkopy, minimalizácia výpadkov jednotlivých médií a pod.).

Zhotoviteľ musí pred začatím stavebných prác zabezpečiť vytýčenie všetkých inžinierskych sietí.

V priestore navrhovanej stavby sa v súčasnosti nachádzajú štvorpruhové komunikácie, zástavba, električková trať Karloveská radiála, Diaľnica D2, cesta I/2, mostný objekt Lanfranconi, podjazd popod D2, múry, inžinierske siete, vedenia a iné zariadenia, ktoré sú umiestnené v dotknutom úseku súvisiacich ciest.

Na stavbe pri realizácii podzemných častí, najmä základov portálu a kanalizácie, ale aj preložiek káblov sietí, bude potrebné upresniť polohu jestvujúceho podchodu (bývalý most) obdĺžnikového prierezu 5,0 x 2,0 m, t.č. slúžiaceho ako kolektor pre jestvujúce siete a v spolupráci s projektantmi doriešiť ich vzájomnú kolíziu.

Zemné práce v ochrannom pásme

V ochranných pásmach vedenia, zariadení technického vybavenia a stavieb môžeme robiť výkopy iba za dodržania podmienok stanovených ich prevádzkovateľmi alebo vlastníkmi. Podzemné vedenie má byť počas výkopových prác vyradené z prevádzky. Obnaženie podzemného vedenia možno urobiť

pomocou stroja iba v tých prípadoch, keď to príslušné predpisy dovoľujú. Môžeme sa priblížiť maximálne do vzdialenosti 1 m od predpokladanej polohy vedenia, potom musíme v práci pokračovať ručne. Obnažené potrubie v stene výkopu musí byť ihneď zaistené proti priehybu, vybočeniu i rozpojeniu.

Základné povinnosti pri výkone zemné práce v ochrannom pásme plynárenských zariadení

Pred začatím stavebných prác zabezpečiť vytýčenie všetkých inžinierskych sietí.

Súhrn základných povinností pri realizácii zemných práce v ochrannom pásme plynárenských zariadení:

- a) po dobu vykonávania prác je poškodzovanie podzemného zariadenia zakázané
- b) výkop strojným mechanizmom na základe predchádzajúceho vytýčenia osi plynovodu sa môže uskutočňovať po predchádzajúcom vytýčení vo vzdialenosti:
 - najviac 1,0 m od vonkajšieho obrysu plynovodu s maximálnym prevádzkovým tlakom do 0,4 MPa vrátane,
 - 1,5 m od vonkajšieho obrysu plynovodu s maximálnym prevádzkovým tlakom nad 0,4 MPa.
- c) výkopové práce mechanizmami sa vykonávajú rovnobežne s osou podzemných zariadení,
- d) pokiaľ z technických dôvodov sú pri výkopových prácach mechanizmy postavené kolmo k osi podzemných zariadení, výkopové práce sa vykonávajú iba smerom od podzemných zariadení,
- e) odkryté plynovody, musia byť počas odkrytia zabezpečené proti poškodeniu,
- f) pri všetkých prácach v ochranných pásmach plynárenských zariadení je osoba povinná používať vhodné náradie, nástroje, osobné ochranné a pracovné prostriedky,
- g) v ochrannom pásme distribučnej siete je zakázané používanie otvoreného ohňa a vykonávanie prác spojených so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru a výbuchu bez zvláštného povolenia prevádzkovateľa,
- j) každé poškodenie zariadenia SPP D musí byť ihneď ohlásené prevádzkovateľovi distribučnej siete.

Pri zmene podmienok (geologických, hydrogeologických, poveternostných a pod.), pri činnostiach, ktoré môžu nepriaznivo ovplyvniť bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky plynárenského zariadenia, je tento povinný ihneď prerušiť práce a vykonať potrebné zmeny pracovných postupov a oboznámiť s nimi zúčastnených zamestnancov.

Pri prácach za zníženej viditeľnosti sa musí zabezpečiť dostatočné osvetlenie staveniska

Akémkoľvek poškodenie inžinierskych sietí sa musí ihneď ohlásiť ich prevádzkovateľovi a dodávateľ stavebných prác musí vykonať opatrenia na zamedzenie vstupu nepovolaným osobám do ohrozeného priestoru do odstránenia zdroja nebezpečenstva.

Označovanie podzemných vedení výstražnými fóliami

Ako výstražné fólie sa používajú fólie vyrobené z polyetylénu, polypropylénu a apod.

Šírka fólii sa volí tak, aby presahovala šírku podzemného vedenia (prípadne šírku súbežne položených podzemných vedení) najmenej o 50 mm na obe strany od vonkajších okrajov podzemného vedenia.

Farba	Podzemné vedenie
Oranžová	Oznamovacie káble, káblovody
Červená	Silnoprúdové káble
Modrá	Železničné zabezpečovacie a oznamovacie káble
Biela	Vodovody
Žltá	Plynové potrubia
Zelená	Tepelné siete
Hnedá	Ďialokovody horľavých kvapalín
Čierna	Ďialokovody horľavých skvapalnených uhlov. plynov

8. STAVENISKO A REALIZÁCIA STAVBY

8.1. Postup výstavby

1. Príprava územia, vytýčenie všetkých inžinierskych sietí v dotknutom území stavby.
2. Vybudovanie stavebných dvorov (zariadení staveniska) a dočasných ciest.
3. Prevedenie výrubov drevín, archeologický prieskum sa nebude vykonávať, nakoľko vedenie trolejbusom sa vedie v existujúcich chodníkoch, múroch. Premena zastávky sa stavebne prebuduje v rámci existujúcej komunikácie, vybudovanie ostrovčeka na Stuhovej ul.
4. Rozkopávky pre nové vedenie sietí, preložiek, demolácia pôvodného VO osvetlenia, osadenie nových stĺpov pre trolejbusové vedenie s VO osvetlením, zriadenie stožiarov svetelnej signalizácie, pomocou autožeriavov, autoplošín.
5. Realizovať ochranné prvky na lávku na Botanickej ulici, most Lanfranconi a podjazd popod D2 pri Vidrici km 0,625 OS1, pomocou autoplošiny
6. Realizovanie vzdušného trakčného vedenia z autoplošiny
7. Zahumusovanie a zatrávnenie nespevnených plôch,
8. Vybavenie komunikácií (vodorovné a zvislé dopravné značenie, dopravné zariadenia),
9. Zameranie skutočne zrealizovaného stavu, vyhotovenie DSRS, predbežné užívanie, kolaudácia.

Zhotoviteľ pred začatím prác vypracuje technologický postup výstavby v rámci svojho technického a technologického vybavenia a svojich personálnych kapacít. Na jeho základe vypracuje schému umiestnenia dočasných prechodov cez stavenisko pre verejnosť. Zhotoviteľ stavby je povinný zamedziť prístup verejnosti na stavenisko počas výkonu jeho prác a zaistiť bezpečnosť verejnosti. Vzhľadom na zvolený stavebný postup v tej ktorej etape, je povinný riešiť prestup chodcov z jednej strany komunikácie na druhú po dočasných priechodoch a zabezpečiť rozmiestnenie bezpečnostných tabúl s označením bezpečného prístupu na dočasný priechod cez stavenisko pre verejnosť. Dočasné priechody musia byť zhotovené z pevných a únosných materiálov. Minimálna šírka prechodu je 2 m a musia byť vybavené zábradlím. V prípade poškodenia musí byť priechod bezodkladne opravený a musí byť v bezpečnom stave počas celej doby použitia.

Počas realizačných prác na stavenisku je zhotoviteľ povinný udržiavať čistotu a poriadok na okolitých so staveniskom susediacich komunikáciách ako cestných, tak aj na chodníkoch, spevnených plochách a okolitej zeleni. Po akýchkoľvek stavebných a montážnych prácach, ktoré si vyžadujú dočasné zabratie príľahlých chodníkov/ciest/spevnených plôch či zelene, je zhotoviteľ povinný tieto plochy uvoľniť, očistiť a vrátiť do pôvodného stavu.

8.2. Zoznam použitých mechanizmov

Zo strojného vybavenia bude potrebné zdvíhacia technika (autožeriavy, auto plošiny), pri rozkopávkach chodníkov malé mechanizmy, malé zhutňovacie mechanizmy, vibračné dosky. Pri budovaní BUS zastávky cestné valce, pri kladení asfaltu na chodníku malé valce, pri kladení asfaltu v komunikácií, veľké cestné valce. Pri mikropilotáži raziaca technika.

8.3. Predpokladaný termín výstavby

Mesiac po právoplatnom stavebnom povolení, predpoklad	01/2025
11 mesiacov po právoplatnom stavebnom povolení, predpoklad	12/2025

8.4. Oplotenie, ohradenie a označenie staveniska

Dočasné oplotenie celej stavby sa vzhľadom na charakter stavby nenavrhuje. Zhotoviteľ zabezpečí oplotenie priestoru tak, aby na stavenisko bol zabránený vstup nepovolaným osobám zároveň zabezpečí osadenie tabúl s označením zákazu vstupu na stavenisko nepovolaným osobám a rozmiestnenie bezpečnostných tabúl s označením bezpečného prístupu na dočasný prechod cez stavenisko pre verejnosť. Pracoviská zo strany prístupu verejnosti musia byť zabezpečené vybudovaním kolektívnej ochrany proti pádu z výšky alebo prepadnutiu.

Všetky vstupy na stavenisko, montážne priestory a prístupové cesty, ktoré k nim vedú však **musia** byť označené bezpečnostnými značkami a tabuľkami: „POZOR STAVENISKO“ a „ZÁKAZ VSTUPU NEPOVOLANÝM OSOBÁM“.

POZOR STAVENISKO

POZOR NA CESTE SA PRACUJE

NEPOVOLANÝM VSTUP ZAKÁZANÝ

PRACUJ V OCHRANNEJ PRILBE

Na komunikáciách, kde hrozí zvýšené nebezpečenstvo pádu osôb (napr. do stavebných jám, rýh, výkopov a pod.), vybehnutie alebo zbehnutie vozidla alebo mechanizačných prostriedkov, sa **musia** vykonať bezpečnostné opatrenia napr. ohradenie alebo zvodidlá.

8.5. Prerušenie stavebných prác

Každý účastník stavby, ktorý spozoruje nebezpečenstvo, ktoré by mohlo ohroziť zdravie alebo životy osôb alebo spôsobiť prevádzkovú nehodu (haváriu) alebo poruchu technického zariadenia, prípadne príznaky takéhoto nebezpečenstva, je povinný, ak nemôže nebezpečenstvo odstrániť sám, prerušiť prácu a oznámiť to ihneď zodpovednému zamestnancovi zhotoviteľa a podľa možnosti upozorniť všetky osoby, ktoré by mohlo toto nebezpečenstvo ohroziť. Obdobne účastník stavby postupuje pri podozrení, že osoba, ktorá sa nachádza na pracovisku je pod vplyvom alkoholu alebo iných omamných látok.

Práce sa musia prerušiť pri ohrození osôb vykonávajúcich práce, stavby alebo okolia vplyvom zhoršených poveternostných podmienok, nevyhovujúceho technického stavu konštrukcie, stroja alebo zariadenia, prírodných živlov, prípadne iných nepredvídaných okolností. Dôvody na prerušenie práce posúdi a o prerušení práce rozhodne zodpovedný zamestnanec zhotoviteľa.

Práce sa musia prerušiť tiež za podmienok určených osobitnými predpismi napr. podľa vyhl. MPSVR SR č. 147/2013 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri stavebných prácach a prácach s nimi súvisiacich - §6 Prerušenie stavených prác odsek 1 až 3.

Pri prerušení práce treba vykonať nevyhnutné opatrenia na ochranu života, zdravia a majetku a musí sa o tom vyhotoviť zápis do centrálného stavebného denníka. V práci možno opätovne pokračovať až na pokyn zodpovedného zamestnanca zhotoviteľa.

9. BEZPEČNOSŤ PRÁCE PRI STAVEBNÝCH STROJOV A DOPRAVNÝCH PROSTRIEDKOV ZHOTOVITEĽA STAVBY

Na stavenisku sa smú pohybovať iba vozidlá a mechanizmy s platnými technickými prehliadkami, skúškami a revíziami. Zhotoviteľ musí zdokladovať platnosť prehliadok a skúšok osvedčeniami, protokolmi alebo zápsmi do prevádzkových dokladov. Tieto dokumenty musia byť dostupné u stavbyvedúceho. Mechanizmy, ktorými sa nevykonávajú práce musia byť odstavené v priestoroch určených stavbyvedúcim.

Vozidlo, alebo mechanizmus, u ktorého viditeľne dôjde k zhoršeniu technického stavu, bude okamžite vykázané zo staveniska. Všetky ustanovenia o pravidlách dopravy a dopravnom značení musia byť dodržiavané, bez ohľadu na to, či sú alebo nie sú v tomto pláne uvedené.

Špecifikácie :

- Nie je prípustná preprava bremena zaveseného na lane, ktoré umožňuje voľné kývanie zo strany na stranu.
- Vlečenie alebo šmýkanie materiálu alebo predmetu po teréne a po cestách je zakázané.
- Pred premiestňovaním vysokých strojov, zariadení alebo nákladu musia byť skontrolované prejazdne výšky na komunikáciách.
- Preprava osôb nákladnými autami nie je povolená.
- Motorizované zariadenia ako automobily, žeriavy a pod. nesmú byť ponechané za chodu motoru bez obsluhy.
- Zariadenia ako zvracie aparáty, kompresory, apod. nesmú byť za chodu premiestňované.

- Žiadny stroj nesmie pri parkovaní sťažovať prístup k bezpečnostnému a protipožiarному zariadeniu.
- Stavebné stroje a iné technické zariadenia, ktoré sú zdrojom hluku o hladine 85 dB a vyššej musia byť označené značkou "Príkaz k ochrane sluchu". Pri práci s nimi alebo v ich tesnej blízkosti, musia zamestnanci používať prostriedky OOPP k ochrane sluchu.
- Za prevedenie všetkých úkonov (napr. otáčanie, cúvanie, vykladanie, nakladanie, zabezpečenie nákladu, zapojovanie a odpojovanie vozidiel) zodpovedá vždy vodič daného vozidla.
- Obsluhovatelia stavebných strojov musia byť pravidelne školení a preskúšaní oprávnenou organizáciou. O školení je založená evidencia u stavbyvedúceho alebo iným vhodným vopred dohodnutým spôsobom.

9.1. Práce so strojom všeobecne

Pri montážnych stavebných prácach je zhotoviteľ povinný riadiť sa ustanoveniami Vyhl. č.147/2013 Z.z. o BOZP pri stavebných prácach, prílohy č.8

Prevádzka stroja

- A. Prevádzkovať sa môže len stroj, ktorý svojou konštrukciou, zhotovením, technickým stavom a spôsobom použitia zodpovedá právnym predpisom a ostatným predpisom na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.
- B. Podrobnosti na prevádzku, údržbu a opravy stroja upravuje písomný prevádzkový poriadok zhotoviteľa. Prevádzkový poriadok upravuje bezpečný pracovný postup a podľa druhu stroja obsahuje najmä:
 - činnosť osoby obsluhujúcej stroj pred prevádzkou stroja v pracovnej zmene, počas nej a po jej ukončení,
 - rozsah, lehoty a spôsob vykonávanej údržby stroja vrátane jeho kontrol a skúšok,
 - spôsob zabezpečenia stroja počas prevádzky, pri premiestňovaní, odstavovaní z prevádzky, opravách, proti nežiaducemu uvedeniu do chodu a umiestnenie a zabezpečenie stroja po ukončení prevádzky,
 - spôsob dorozumievania pri prevádzke stroja,
 - zakázané činnosti pri prevádzke, údržbe a opravách stroja,
 - spôsob vedenia a rozsah prevádzkovej dokumentácie a dokumentácie o údržbe stroja.
- C. Prevádzkový poriadok sa nemusí spracovať, ak požiadavky uvedené v bode 1.2. sú určené v slovenských technických normách alebo v návode výrobcu na použitie (ďalej len „návod“) podľa osobitného predpisu.
- D. Prevádzkový poriadok, návod a prevádzková dokumentácia, ktorá je uvedená v bode 1.7., musia byť umiestnené v stroji tak, aby kedykoľvek boli k dispozícii osobe obsluhujúcej stroj.
- E. Počas prevádzky je stroj vybavený prevádzkovou dokumentáciou, evidenčným číslom a názvom prevádzkovateľa stroja.
- F. Pracovisko nachádzajúce sa mimo stroja, z ktorého sa obsluhuje stroj, musí byť zabezpečené proti pádu z výšky, ak je vo výške najmenej 0,5 m nad okolitou podlahou.
- G. Prevádzkovou dokumentáciou stroja je:
 - prevádzkový denník určený na vedenie záznamov o odovzdaní a prevzatí stroja osobe obsluhujúcej stroj, o nedostatkoch a opravách počas prevádzky a o závažných udalostiach, ktoré sa vyskytli počas pracovnej zmeny,
 - revízná kniha alebo iný dokument obsahujúci technické údaje o stroji, o kontrolách, skúškach a opravách.

Pri prevádzke stroja sa:

1. zabezpečí obsluhovanie vybraného stroja osobou, ktorá má doklad o absolvovaní odbornej prípravy, (Príloha č. 9 k vyhláške Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 356/2007 Z. z.,)
2. určí zodpovedná osoba, ak stroj obsluhuje viacero osôb,
3. zabezpečí stabilita stroja počas všetkých pracovných činností; opory, tiahla, závesy alebo iné nastaviteľné prvky, ktorými sa zabezpečuje stabilita stroja počas prevádzky, sa nastavujú v pracovnej polohe v súlade s návodom a zabezpečia sa proti zaboreniu, posunutiu alebo uvoľneniu,

4. zabezpečiť výsuvné, sklopné a podobné časti stroja vrátane hadíc, elektrických prívodov a vedení tak, aby nemohlo dôjsť k ich styku s pohyblivými časťami stroja,
5. zabezpečiť, aby sa neprekračovali prevádzkové parametre, ak stroj je vybavený prístrojmi na ich meranie,
6. oznámi uvedenie stroja do chodu zvukovým alebo svetelným výstražným znamením, ak je ním stroj vybavený,
7. uvedie stroj do chodu až po odchode všetkých osôb z ohrozeného priestoru,
8. zabezpečiť na verejných komunikáciách stály dozor osobou na to určenou, ktorá svetelnými signálmi, zvukovými signálmi, usmerňovaním premávky alebo inými pokynmi zaisťuje bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci,
9. ovláda ručne vedený valec pri práci na svahu tak, aby osoba na obsluhu nebola na nižšej strane svahu, ako je valec,
10. používa vibračný a ubíjaci stroj len takým spôsobom a na takých pracoviskách, kde nehrozí nebezpečenstvo prenosu vibrácií a otrasov na objekty alebo výkopy, ktoré sa nachádzajú v blízkosti týchto strojov,
11. zabezpečiť stroj proti neoprávnenému použitiu pri prerušení prevádzky alebo ukončení prevádzky,
12. udržiava trvale v čistote stanovište osoby obsluhujúcej stroj, plošiny, stúpačky, priečky a nášľapné pätky.

Pri prevádzke stroja sa nesmie:

1. používať stroj, ak je okrem osoby obsluhujúcej stroj v jeho nebezpečnej blízkosti ďalšia osoba,
2. používať stroj, ak je odmontované, nefunkčné alebo poškodené niektoré ochranné zariadenie,
3. odstraňovať za pohybu stroja odpad z nebezpečných miest, ak v návode nie je určené inak,
4. dotýkať sa pohybujúcich častí stroja telom, predmetmi alebo náradím držaným v rukách, ak v návode nie je určené inak,
5. pracovať so strojom za zníženej viditeľnosti a v noci, ak pracovný priestor stroja a pracovisko nie sú dostatočne osvetlené,
6. pracovať so strojom v nebezpečnej blízkosti iného stroja alebo dopravného prostriedku s výnimkou tých, ktoré pracujú vo vzájomnej súčinnosti so strojom,
7. premiestňovať a prepravovať osobu na stroji alebo pracovnom zariadení stroja, ak v návode nie je určené inak,
8. pohybovať strojom alebo jeho časťou nad osobami a nad obsadenou kabínou vodiča dopravného prostriedku,
9. pracovať so strojom v mieste, na ktoré nie je vidieť zo stanovišťa osoby obsluhujúcej stroj a kde by mohli byť ohrozené osoby vykonávajúce stavebné práce vrátane osoby obsluhujúcej stroj,
10. ovládať stroj nebezpečným spôsobom, ktorý vyvolá jeho nežiaduce rozkolísanie,
11. pohybovať sa so strojom alebo pracovným zariadením stroja v ochrannom pásme elektrického vedenia pod napätím,
12. prechádzať strojom cez elektrické káble, ak nie sú chránené proti mechanickému poškodeniu,
13. opustiť stanovište pre obsluhu stroja, ak je stroj alebo pracovné zariadenie stroja v pohybe, ak v návode nie je určené inak,
14. vykonávať údržbu, čistenie a opravy, ak nie je stroj alebo pracovné zariadenie stroja zabezpečené proti samovoľnému pohybu a náhodnému spusteniu a ak nie je vylúčený styk osoby s pohybujúcimi sa časťami stroja,
15. pohybovať sa po stroji mimo určených priestorov,
16. fajčiť a manipulovať s otvoreným ohňom pri kontrole nádrže pohonných hmôt, čerpaní pohonných hmôt a pri používaní ľahko zápalných čistiacich prostriedkov,
17. používať otvorený oheň na uľahčenie spúšťania motora,
18. umiestňovať v kabíne okrem osobných potrieb osoby obsluhujúcej stroj akékoľvek ďalšie veci, najmä náradie, laná, schránky na mazivo alebo čistiace prostriedky, ak na tento účel nie je v kabíne výrobcom stroja vyhradený priestor,
19. zavesovať bremeno na špičku háku zdvíhacieho zariadenia,
20. zavesovať bremeno na stroj alebo pracovné zariadenie stroja, ak v návode nie je určené inak.

Zabezpečenie stroja pri prerušení a ukončení prác

Pri prerušení práce alebo ukončení práce musí byť stroj zabezpečený tak, aby nemohol byť zdrojom ohrozenia alebo nemohol byť neoprávnené použitý.

Pri prerušení práce sa mobilný stroj, ak to umožňuje jeho konštrukcia, musí zabezpečiť proti samovoľnému pohybu aspoň zabrzdením parkovacou brzdou alebo pracovným zariadením spusteným na zem.

Po ukončení práce sa mobilný stroj musí zabezpečiť proti samovoľnému pohybu:

- zakladacími klinmi,
- pracovným zariadením spusteným na zem alebo
- zaradením najnižšieho rýchlostného stupňa a zabrzdením parkovacou brzdou.

Po ukončení práce a pri každom jej prerušení sa proti samovoľnému pohybu musí zabezpečiť aj pracovné zariadenie mobilného stroja spustením na zem alebo umiestnením do predpísanej prepravnej polohy, v ktorej sa mechanicky zabezpečí.

Mobilný stroj sa musí odstaviť na vhodné stanovište, kde nezasahuje do pozemných komunikácií, nie je ohrozený padajúcimi predmetmi a nie je ohrozená stabilita mobilného stroja.

Nedostatky stroja a prevádzkové odchýlky zistené počas prevádzky sa zaznamenávajú do prevádzkového denníka. Pri výmene osoby obsluhujúcej stroj sa striedajúca obsluhujúca osoba oboznámi s neodstránenými nedostatkami stroja.

Výmena a nastavovanie pracovného zariadenia stroja

Výmena alebo nastavovanie pracovného zariadenia stroja sa vykonáva podľa návodu.

Pracovné zariadenie stroja alebo jeho časť, ktoré môžu pri montáži, demontáži a nastavovaní spôsobiť úraz, sa musia bezpečne zaistiť proti samovoľnému pohybu a strate stability.

Na výmenu a nastavovanie pracovného zariadenia stroja alebo jeho časti musí byť vymedzený voľný priestor, ktorý umožní bezpečný výkon práce.

Nebezpečný dosah strojov

Nebezpečný dosah rýpadiel a strojov, ktoré sú pri pracovnom cykle stacionárne, je tvorený priestorom najväčšieho vodorovného dosahu, zväčšeným po obvode o 2 m.

Preprava stroja

Nakladanie, zabezpečenie a upevnenie, preprava a vykladanie stroja alebo jeho pracovného zariadenia sa musí vykonať podľa návodu. Ak tieto činnosti nie sú uvedené v návode, určí ich zhotoviteľ.

Pri preprave stroja sa v kabíne prepravovaného stroja, na stroji a na ložnej ploche dopravného prostriedku nesmú zdržiavať osoby, ak v návode nie je určené inak.

Dopravný prostriedok na prepravu stroja sa musí pri nakladaní a vykladaní bezpečne zabrzdiť a mechanicky zabezpečiť proti nežiaducemu pohybu.

Pri preprave stroja na pozemných komunikáciách po vlastnej osi musia byť pracovné zariadenia stroja a ostatné zariadenia v predpísanej prepravnej polohe a mechanicky zabezpečené proti samovoľnému pohybu podľa návodu.

Pri preprave stroja na dopravnom prostriedku sa pracovné zariadenie stroja musí podľa návodu:

- umiestniť na ložnej ploche dopravného prostriedku v predpísanej prepravnej polohe,
- pripevniť na ložnú plochu dopravného prostriedku,
- mechanicky zabezpečiť proti pozdĺžnemu a bočnému posunu a proti prevráteniu.

Prípojný mobilný stroj sa musí pri pripájaní zabrzdiť a zabezpečiť zakladacími klinmi.

Cúvanie dopravného prostriedku na doraz prípojného mobilného stroja sa môže dokončiť len na základe dohovoreného dorozumievacieho znamenia usmerňujúcej osoby. Po doraze sa dopravný prostriedok musí zabrzdiť.

Pri nájazde stroja na dopravný prostriedok a pri zjazde stroja z dopravného prostriedku usmerňujúca osoba je v bezpečnej vzdialenosti od stroja a dopravného prostriedku a po celý čas nájazdu a zjazdu stroja je v zornom poli osoby obsluhujúcej stroj, ktorá nákladku vykonáva.

Finišery, valce, frézy

Stroje sa používajú pri aplikácii konštrukčných živičných vrstiev pri budovaní resp. odstraňovaní vozoviek. Nakoľko dochádza k súčasnej prevádzke viacerých strojov a vozidiel musia byť vypracované a dodržané technologické postupy, pričom nesmie dochádzať k vzájomnému ohrozeniu strojov, vozidiel a ani pracovníkov zúčastnených pri výstavbe.

Špeciálne požiadavky na cestné frézy

Motoricky ovládané panely bočných ochranných krytov bubna počas činnosti stroja musia spĺňať nasledujúce konštrukčné kritériá:

- ovládač (páku) nie je možné zaistiť v žiadnej polohe okrem neutrálnej polohy. Prídržný ovládač – po uvoľnení sa vracia do neutrálnej polohy a ovládané zariadenie sa nepohybuje,
- ovládacia páda musí byť umiestnená mimo nebezpečnej oblasti,
- v nebezpečných oblastiach musia byť zabudované žlté blikajúce svetlá, ktoré sa musia aktivovať ihneď, ako sa manipuluje s ovládačom (pákou),
- motoricky ovládané bočné panely ochranných zariadení sa po uvoľnení ovládača musia automaticky vrátiť do obvyklej (vopred nastavenej) polohy.

Stroje na stabilizáciu zeminy musia byť skonštruované tak, aby otáčajúce sa miešacie zariadenie bolo možné zastaviť aj keď je motor v činnosti. Bubon (miešacie zariadenie) musí mať bezpečnostný ochranný kryt, ktorý zabráni náhodnému telesnému dotyku a zachytí miešaný materiál a iné predmety, ktoré by mohli byť vymrštené. Ochranné kryty nesmú byť snímateľné a to ani v prípade keď sú otvorené. Mechanickým zaisťovacím zariadením, ktoré zabezpečí udržiavanie zdvihnutého zariadenia počas údržby vykonávanej pod ním.

Špeciálne požiadavky na vedené (s obsluhou kráčajúcou za strojom) valce

Aby sa zabránilo nebezpečenstvu pri zvislom kývaní riadiaceho prvku (tyč s rukoväťou) stroja s jedným vedeným valcom, s obsluhou kráčajúcou z strojom, pohyb rukoväte nesmie siahť nižšie ako 0,2 m a vyššie ako 1,4 m nad zemou.

Vedené valce musia mať bezpečnostné zariadenie, ktoré pri spiatočnom pohybe zabráni zachyteniu obsluhy medzi valec a okolité prekážky. Po aktivácii bezpečnostného zariadenia musí byť brzdná vzdialenosť, na ktorej sa valec zastaví, menšia ako vzdialenosť zostávajúca pre pracovnú časť bezpečnostného zariadenia po aktivácii brzdového zariadenia. Po ukončení procesu brzdenia nesmie sila na ovládači prekročiť 230 N. aj po aktivácii bezpečnostného zariadenia musí byť umožnený pohyb valca v opačnom smere. Vedené valce s mechanickým pohonom musia byť skonštruované tak aby sa zaradením spiatočnej rýchlosti dosiahla max. rýchlosť 2 km.h⁻¹. Miesto pre vodiča môže byť bone vysunuté vzhľadom na pozdĺžnu stredovú os ochranného priestoru vodiča stroja za predpokladu, že vnútorná vzdialenosť od stredovej osi sedadla k bočnej strane ochranného priestoru nie je menšia ako 295 mm.

Pri vibračných doskách, vibračných ubíjačkách a detonačných ubíjačkách sa na ovládanie pohybu dopredu a dozadu nevyžadujú prídržné ovládače.

Detonačné ubíjačky musia byť vybavené zariadením, ktoré po vypnutí stroja vylučuje možnosť náhodného uvedenia do činnosti. V prípade, že vibračné dosky a vibračné ubíjačky sú vybavené odstredivou doskou, neplatí požiadavka na osobitný systém núdzového zastavenia.

Vedené valce musia byť vybavené prevádzkovým a parkovacím brzdovým systémom.

Špeciálne požiadavky na finišery

Ovládače na reguláciu teleskopických hladiacich líšt majú byť navrhnuté takým spôsobom, aby sa zabezpečilo, že to po uvoľnení sa vrátia do neutrálnej polohy. Vysúvanie a zasúvanie vysúvacej hladiacej lišty sa nemá indukovať súčasne aj zo stanovišťa vodiča, aj z miesta diaľkového ovládania. Ovládače na stanovišti vodiča majú mať vždy prednosť.

Pri práci s elektrickými štartérmi sa má zabezpečiť, aby súčasne nedošlo k žiadnym jazdným pohybom ani k pohybu dopravníkového zariadenia. Brzdové systémy majú byť navrhnuté tak, aby zabezpečili bezpečné brzdenie s ohľadom na predpokladané prevádzkové podmienky.

Časti hladiacej lišty majú byť vybavené obslužnými úzkymi plošinami a majú zakrývať pracovnú šírku hladiacej lišty. Skrutky sypača (rozhrňovača) nepresahujúce šírku základného stroja majú byť zvrchu

zakryté napríklad mriežkou. Keď skrutky rozhrňovača presahujú šírku základného stroja, majú byť chránené aspoň zábradlím.

Pokládka živíčných zmesí, práca s asfaltom, asfaltovými zmesami a penetračnými látkami

Pokládka živíčných zmesí sa realizuje finišerom, do ktorého privádzajú vyrobenú zmes nákladné vozidlá z obalovacej súpravy. Následne sa materiál nasýpa do násypky finišera. Pri nasýpaní, kladení živice, postrekoch s nesmú v tomto priestore zdržiavať nepovolané osoby. Priestor musí byť zaistený pred ich vstupom bezpečnostnými značeniami.

Zo zásobníkov a cisterien alebo iných nádob na uskladnenie a zohrievanie asfaltu sa musí odstrániť voda pred zohrievaním asfaltu. Zásobníky, cisterny alebo iné nádoby na asfalt musia byť zabezpečené proti prevráteniu. Zohrievať asfalt otvoreným plameňom sa môže len v nádobách na to určených, ak sa v blízkosti osoby zohrievajúcej asfalt nachádza mimo ohrozeného priestoru ďalšia osoba určená zhotoviteľom, ktorá je schopná poskytnúť pomoc alebo privolať pomoc. Asfalt sa nesmie zohrievať otvoreným plameňom priamo v obaloch.

Tavné nádoby na zohrievanie asfaltu otvoreným plameňom sa musia upraviť tak, aby zohrievaný asfalt nemohol prísť do styku s ohňom.

Zohrievať asfalt počas jazdy je možné len v dopravných prostriedkoch alebo strojoch konštruovaných na tento účel.

Preprava osôb vykonávajúcich stavebné práce na zariadeniach na prepravu asfaltu je možná len v priestoroch na to určených.

Pri kontrole stavu bezpečnosti stroja na postrek asfaltu a obalovacích súprav sa zisťuje bezpečnosť tavnej nádoby, tesnosť spojov, priechodnosť potrubia, tesnosť a neporušenosť hadíc a rozvodov.

Nádoby na zohrievanie asfaltu a jeho dopravu musia mať priliehajúci kryt a môžu sa naplňať najviac do 3/4 ich objemu, ak v návode nie je určené inak.

Horľavý materiál musí byť vzdialený od otvoreného ohňa najmenej 4 m. Kvapalné palivo sa musí skladovať v priestoroch na to určených. Počas zohrievania asfaltu otvoreným plameňom sa obsluhujúca osoba nesmie vzdialiť od nádoby určenej na zohrievanie asfaltu.

Priestor, kde sa vykonáva postrek horúcim asfaltom a kde sa ukladá asfalt, sa zabezpečí proti vstupu osôb, ktoré tam neplnia pracovné úlohy.

Pri vyprázdňovaní prepravníka asfaltu musí byť zabezpečené, aby sa osoby nezdržovali v priestore medzi prepravníkom a strojom na ukladanie asfaltu.

Vyprázdňovanie prepravníkov asfaltu musí byť zabezpečené tak, aby nedošlo k zachyteniu okolitých objektov a zariadení nachádzajúcich sa v priestoroch, kde sa vykonáva postrek horúcim asfaltom a kde sa ukladá asfalt. Priestor, kde sa ukladá asfalt, musí byť vyznačený, ak sa súčasne v priestore vykonávajú iné práce a pohybujú sa osoby.

Hydraulické búracie kladivo

Všeobecné zásady bezpečnej práce :

- Všetky činnosti v súvislosti s prevádzkou, prehliadkou a údržbou zariadenia vykonávať odborne spôsobilou osobou;
- Pri všetkých činnostiach so zariadením vrátane kontroly alebo dopĺňania dusíka dodržiavať bezpečný pracovný postup v zmysle návodu na obsluhu a údržbu;
- Pred vykonaním akejkoľvek operácie nastavovania alebo regulácie zabezpečiť, aby bol stroj vypnutý a demolačné kladivo bolo bezpečne opreté o zem;
- Zabrániť dotyku holými rukami kladiva a jeho nástroja pred ochladnutím;
- Pred každou manipuláciou uvoľniť tlak z hydraulického obvodu kladiva.

Pred uvedením kladiva do činnosti :

- Skontrolovať, či sa olejové hadice nedotýkajú hrán mechanického ramena;
- Dbieť o výber vhodného nástroja v závislosti od druhu vykonávanej činnosti;
- Zabezpečiť, aby kladivo a nástroj boli dôkladne namastené;
- Pri obsluhu zariadenia, alebo v blízkosti prevádzkovaného zariadenia používať osobné ochranné pracovné prostriedky (predovšetkým chránič sluchu);
- Dodržiavať bezpečnú vzdialenosť osôb od kladiva, ktoré je v činnosti.

Prevádzka zariadenia :

- Kladivo nesmie byť používané ako rozrývač;

- Kladivo musí pracovať vždy kolmo na povrch demolovaného materiálu;
- Kladivo zapínať len ak je pevne opreté nástrojom o materiál;
- Zabezpečiť, aby kladivo nenarazilo na prekážku, keď postupuje za nástrojom;
- Kladivo udržiavať vo zvislej polohe, keď sa s ním nepracuje a pri dlhodobom odstavení z prevádzky.

Zakázané činnosti :

- Nepoužívať kladivo ako páku pri vylamovaní;
- Otvor pre prechod hadíc na skrini kladiva nepoužívať ako záves pri zdvíhaní kladiva;
- Hrot nástroja nepoužívať ako oporu pri otáčaní rýpadla.

Stroje a zariadenia na manipuláciu s bremenami

Nakladanie a vykladanie konštrukcií

Pri nakladaní a vykladaní konštrukcií je nutné zabezpečiť bezpečnosť zamestnancov spôsobilou a riadne poučenou osobou. Táto osoba zodpovedá za bezpečnosť nakládky a vykládky a najmä za to, aby sa nepovolené osoby nedostali do pracovného pásma zdvíhacieho zariadenia ako aj do jazdnej dráhy pri cúvaní, otáčaní a pod. *Pri ukladaní materiálu musí byť zabezpečená jeho stabilita, bezpečný odber a manipulácia.*

Podmienky manipulácie s konštrukciami

- Pracovníci poverení viazaním a zavesovaním bremien musia mať kvalifikáciu viazača.
- Viazač je povinný pred uviazaním bremena prehliadnuť dielce a závesné oká (háky, skrutky a pod.)
- Pred zdvíhaním a manipuláciou sa bremeno musí upevniť a zabezpečiť tak, aby nemohlo dôjsť k jeho pádu, prípadne pádu jeho časti. Pred vlastným zdvihom bremena sa musí preveriť bezpečnosť zariadenia jeho nadvihnutím a skontrolovať spôsob zavesenia bremena a závesných prostriedkov. Až po tejto kontrole môže byť daný pokyn na zdvíhanie.
- Ostré hrany bremena, ktoré by mohli poškodiť viazací prostriedok sa musia vhodným spôsobom chrániť.
- *Nikto sa nesmie zdržiavať pod dopravovaným bremenom ani v jeho blízkosti!*
- *Pracovníci sa môžu k bremenu priblížiť až po jeho ustálení v mieste, kde bude osadené alebo zložené.*
- Ten, kto zavesil bremeno, riadi jeho pohyb až do úrovne miesta jeho osadenia.
- Ďalší pokyn na pohyb bremena nad úroveň jeho osadenia a na osadenie dáva pracovník na to určený a stojaci na tejto úrovni.
- Ak dopravu bremena, jeho celú dráhu z miesta uviazania na miesto osadenia alebo uloženia nemôže sledovať pracovník, ktorý bremeno uviazal, musí sa medzi ním, žeriavnikom a pracovníkom, ktorý bude bremeno osadzovať alebo ukladať, určiť spôsob dorozumenia sa.
- Na dosiahnutie plynulého pohybu bremena v prípade nutnosti treba použiť pomocné laná. Pomocné lano sa nesmie omotať alebo inak upevniť na častiach tela zamestnanca.
- Pomocnými lanami sa môžu bremená viesť len z bezpečného a pevného miesta. Laná sa musia upevniť spôsobom vylučujúcim ohrozenie pracovníka pri ich odopínaní.
- Na zavesené dielce sa nesmie vstupovať, ani sa nesmie na ne ukladať pracovné náradie a materiál.

Pri prevádzke stroja sa nesmie:

- 1 používať stroj, ak je okrem osoby obsluhujúcej stroj v jeho nebezpečnej blízkosti ďalšia osoba,
- 2 používať stroj, ak je odmontované, nefunkčné alebo poškodené niektoré ochranné zariadenie,
- 3 pracovať so strojom za zníženej viditeľnosti, ak pracovný priestor stroja a pracovisko nie sú dostatočne osvetlené,
- 4 pracovať so strojom v mieste, na ktoré nie je vidieť zo stanovišťa osoby obsluhujúcej stroj a kde by mohli byť ohrozené osoby vykonávajúce stavebné práce vrátane osoby obsluhujúcej stroj,
- 5 ovládať stroj nebezpečným spôsobom, ktorý vyvolá jeho nežiaduce rozkolísanie,
- 6 opustiť stanovište pre obsluhu stroja, ak je stroj alebo pracovné zariadenie stroja v pohybe, ak v návode nie je určené inak,
- 7 pohybovať sa po stroji mimo určených priestorov,
- 8 fajčiť a manipulovať s otvoreným ohňom pri kontrole nádrže pohonných hmôt, čerpaní pohonných hmôt a pri používaní ľahko zápalných čistiacich prostriedkov,

- 9 používať otvorený oheň na uľahčenie spúšťania motora,
- 10 umiestňovať v kabíne okrem osobných potrieb osoby obsluhujúcej stroj akékoľvek ďalšie veci, najmä náradie, laná, schránky na mazivo alebo čistiace prostriedky, ak na tento účel nie je v kabíne výrobcom stroja vyhradený priestor,
- 11 zavesovať bremeno na špičku háku zdvíhacieho zariadenia,
- 12 zavesovať bremeno na stroj alebo pracovné zariadenie stroja, ak v návode nie je určené inak.

Zabezpečenie stroja pri prerušení a ukončení prác

Pri prerušení práce alebo ukončení práce musí byť stroj zabezpečený tak, aby nemohol byť zdrojom ohrozenia alebo nemohol byť neoprávnene použitý.

Pri prerušení práce sa mobilný stroj, ak to umožňuje jeho konštrukcia, musí zabezpečiť proti samovoľnému pohybu aspoň zabrzdením parkovacou brzdou alebo pracovným zariadením spusteným na zem.

Po ukončení práce sa mobilný stroj musí zabezpečiť proti samovoľnému pohybu:

- zakladacími klinmi,
- pracovným zariadením spusteným na zem alebo
- zaradením najnižšieho rýchlostného stupňa a zabrzdením parkovacou brzdou.

Po ukončení práce a pri každom jej prerušení sa proti samovoľnému pohybu musí zabezpečiť aj pracovné zariadenie mobilného stroja spustením na zem alebo umiestnením do predpísanej prepravnej polohy, v ktorej sa mechanicky zabezpečí.

10. MINIMÁLNE BEZPEČNOSTNÉ A ZDRAVOTNÉ POŽIADAVKY NA STAVENISKO

10.1. Riziko pre zamestnancov na stavbe

Bezpečnosť je založená na predvídaní, v prevencii zlyhania strojov a ľudských chýb, ktoré umožnia vznik požiarov, nehôd, zranení alebo smrť zamestnancov, straty času, poškodenia životného prostredia, poškodenia povesti spoločnosti alebo škody na materiáli a zariadení. Hlavným princípom je idea, že bezpečnosť a ochrana životného prostredia je nedeliteľnou súčasťou organizácie práce. Realizácia projektu prináša zdroje ohrozenia (riziká) pre všetkých zamestnancov zúčastnených na stavbe.

Identifikácia nebezpečenstiev a eliminácia rizík pre všetky vykonávané činnosti budú spracované v samostatnom dokumente „Identifikácia ohrození a hodnotenie rizík“. Za vypracovanie zodpovedá zhotoviteľ stavby.

Podľa konkrétnej situácie je nutné zo strany zhotoviteľa „Identifikáciu nebezpečenstiev a eliminácia rizík“ a plány bezpečnostných opatrení priebežne aktualizovať.

10.2. Bezpečné pracovné postupy

Bezpečné pracovné postupy pre jednotlivé činnosti sú spracované v technologických a pracovných postupoch, schvaľované vedením stavby a dozorom stavebníka. Zamestnanci zhotoviteľa ako aj podzhotoviteľov musia byť preukazne zoznámení s bezpečnými postupmi.

10.3. Dokumentácia stavby

Pred zahájením stavebných prác na stavenisku musí zhotoviteľ predložiť stavebníkovi k nahliadnutiu dokumenty, ktoré sú podmienkou vstupu a musia byť k dispozícii v aktualizovanej podobe počas celého realizačného obdobia.

Poverenie zodpovednej osoby za BOZP vydané štatutárnym zástupcom zhotoviteľa. Zodpovedná osoba musí mať minimálny stupeň zaškolenia pre vedúcich zamestnancov (pokiaľ nemá spôsobilosť bezpečnostného technika).

Analýza rizík, identifikácia a hodnotenie rizík (nebezpečenstiev a ohrození) vykonávaných činností zhotoviteľom.

Preberací/odovzdávací protokol staveniska - prebratie staveniska a potvrdenie plnej zodpovednosti Zhotoviteľa za BOZP svojich zamestnancov a podzhotoviteľov, zabezpečenie pracovísk a zariadení na stavenisku. Súčasťou protokolu o odovzdaní staveniska bude oboznámenie s Plánom BOZP.

Záznam o platnom školení a oboznámení s predpismi na zaistenie BOZP (všetkých osôb, ktoré budú vstupovať na stavenisko) v zmysle zák. č. 124/2006 Z.z. o BOZP a v zmysle zák. č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarom nie staršie ako 2 roky. Záznam musí obsahovať : obsah/osnovu, prezenčnú listinu, meno lektora a ak bolo školenie vykonávané dodávateľským spôsobom aj oprávnenie školiaceho strediska.

Doklady o odbornej a zdravotnej spôsobilosti (kópie) na požadované profesie a činnosti (žeriavnik, viazač brezien, vodič, zvarač, elektrikár, pre výkon prác vo výškach a ďalšie).

Stavebný denník/montážny denník - povinná dokumentácia stavby, kde zhotoviteľ pred zahájením diela potvrdí písomne povinnosť dodržiavať pri stavbe ustanovenia, ktoré sú uvedené v tomto pláne BOZP.

Technologické a pracovné postupy, ktorých súčasťou je aj stanovenie bezpečných pracovných postupov pre jednotlivé činnosti.

10.3.1 Odovzdanie alebo prevzatie staveniska alebo pracoviska na stavenisku

Zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci písomne dohodnuté podľa § 18 ods. 1 zákona 124/2006 Z.z. o BOZP medzi zhotoviteľmi obsahuje aj spôsob odovzdania a prevzatia staveniska alebo pracoviska na stavenisku formou záznamu o odovzdaní a prevzatí pracoviska na stavenisku (vzor príloha č.3). Pred začatím stavebných prác na stavenisku treba, aby stavebník záznamom o odovzdaní a prevzatí staveniska odovzdal zhotoviteľovi.

Zhotoviteľ, ktorý prevzal stavenisko od stavebníka, môže odovzdať záznamom o odovzdaní a prevzatí pracoviska stavenisko alebo konkrétne pracovisko

- a) jednému ďalšiemu zhotoviteľovi, ktorý na konkrétnom pracovisku bude vykonávať svoju pracovnú činnosť, alebo
- b) späť stavebníkovi.

Záznam o odovzdaní a prevzatí pracoviska na stavenisku obsahuje:

identifikáciu konkrétneho pracoviska na stavenisku, ktoré je predmetom odovzdania a prevzatia medzi zhotoviteľmi,

identifikačné údaje odovzdávajúceho subjektu, ktorými sú jeho názov alebo obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo a meno a priezvisko zodpovednej osoby za odovzdanie konkrétneho pracoviska na stavenisku,

identifikačné údaje preberajúceho subjektu, ktorými sú jeho názov alebo obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo a meno a priezvisko zodpovednej osoby za prevzatie konkrétneho pracoviska na stavenisku,

dohodnuté podmienky alebo požiadavky zhotoviteľov,

dátum a čas odovzdania a prevzatia konkrétneho pracoviska na stavenisku a podpisy zodpovedných osôb za odovzdanie a prevzatie konkrétneho pracoviska na stavenisku za zhotoviteľov.

10.4. Bezpečnosť práce a ochrana zdravia na stavenisku počas realizácie stavby

Bezpečnosť práce pri stavebných prácach sú stanovené vyhláškou MPSVaR SR č. 147/2013 Z.z., o BOZP pri stavebných prácach... ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri stavebných prácach a prácach s nimi súvisiacich a podrobnosti o odbornej spôsobilosti na výkon niektorých pracovných činností.

V zmysle vyhlášky **zodpovednou osobou** je osoba určená zhotoviteľom na odborné riadenie osôb vykonávajúcich stavebné práce na zverenom úseku s právomocou samostatne rozhodovať, najmä stavbyvedúci, majster a vedúci pracovnej skupiny.

Stavebnými prácami v mimoriadnych podmienkach sú stavebné práce vykonávané súbežne s inými ako stavebnými prácami, práce v sťažených podmienkach a práce s osobitnými nebezpečenstvom.

Povinnosti zhotoviteľa:

- zhotoviteľ je povinný označiť pracovisko, kde je to potrebné z hľadiska bezpečnostného a zdravotného: symbolmi a značkami, bezpečnostným ohradením v nočných hodinách a v čase zníženej viditeľnosti osvetlením,

- zhotoviteľ je povinný zabezpečiť školenie a zaučenie zamestnancov, overovať ich znalosti s predpisov na dané práce, počas realizácie a oboznámiť podzhotoviteľov s požiadavkami bezpečnosti práce obsiahnutými v pláne BOZP, technologických a pracovných postupoch,
- zamestnanci zhotoviteľa a podzhotoviteľa stavby musia byť chránení pred vplyvom počasia a nebezpečnými vplyvmi prostredia, ktoré by mohlo ohroziť ich bezpečnosť a zdravie,
- osoba, ktorá spozoruje nebezpečenstvo, ktoré by mohlo ohroziť zdravie alebo životy zamestnancov spôsobiť prevádzkovú nehodu alebo poruchu technického zariadenia je povinný odstrániť nebezpečenstvo, ak nemôže odstrániť sám, preruší prácu a oznámi ihneď vedúcemu zamestnancovi a podľa možnosti treba upozorniť všetky osoby, ktoré by nebezpečenstvo mohlo ohroziť. Podobne sa postupuje, ak by sa na stavenisku nachádzala osoba pod vplyvom alkoholu

ZEMNÉ PRÁCE

Niveleta jednotlivých komunikácií v rozhodujúcej časti trasy zachováva ich jestvujúci stav, jedine v blízkosti turbookruhu sa trasa dostáva do mierneho násypu. Pri celkovom zhodnotení zemných prác prevažuje výkop nad násypom.

Pred zahájením zemných prác:

- Pred zahájením zemných prác je odberateľ povinný zabezpečiť vytýčenie a vyznačenie jestvujúcich vedení a inžinierskych sietí. Dodávateľ je povinný prevziať vytýčenie priamo v teréne a ich prítomnosť zohľadniť pri samotných zemných prácach.
- Pred začatím vykonávania vlastných zemných prác je potrebné dôkladné zhodnotenie rozsahu a množstva prác za účelom optimálneho nasadenia mechanizmov a dopravných prostriedkov stanovenia postupu zemných prác.
- Pred zahájením vlastných zemných prác sa musia vykonať práce súvisiace, teda odstránenie stromov, krovia, skrývka kultúrnej vrstvy z pôdy. Odstránenie stromov musí byť v súlade so súhlasom na výrub stromov, drevná hmota likvidovaná spôsobom určeným v povolení.
- Odstránenie kultúrnej časti pôdy, deponovanie príp. spätné zabudovanie (trávnatá časť a ornica) musí byť vykonané podľa projektovej dokumentácie a podmienok určených v stavebnom povolení.

Prieskum staveniska

1. Prieskum staveniska sa musí riešiť v rámci projektu stavby.
2. Prieskum prírodných podmienok sa nevyžaduje pre zemné práce do objemu 100 m³ výkopu a do hĺbky maximálne 2 m a pri opravách podzemných vedení, ak sú známe geologické a hydrogeologické pomery a fyzikálno-mechanické vlastnosti zemín z predchádzajúcich zemných prác.
3. Pred začatím zemných prác musí dodávateľ stavebných prác overiť na stavenisku (pracovisku) inžinierske siete, podzemné priestory, presakovanie alebo výron škodlivých látok a v spolupráci s projektantom určiť opatrenia na zaistenie bezpečnosti práce.

Odkopávky a prekopávky

Sú zemné práce, ktoré sa vykonávajú nad úrovňou premiestňovania výkopu. Pri týchto prácach je dôležité nasadenie mechanizmov a dopravných prostriedkov tak, aby ich využitie bolo plynulé a trasy ich pohybu bez vzájomného kríženia. Pri vysokých odkopávkach a prekopávkach dbať na bezpečnosť práce z hľadiska stability odkopávaných svahov. Pri zvlášť vysokých odkopávkach a prekopávkach postupovať etážovite.

Výkopové práce a ich zabezpečenie

1. Výkopy priliehajúce k verejným komunikáciám alebo zasahujúce do nich **musia** byť vybavené výstražnou dopravnou značkou. V noci a pri zníženej viditeľnosti **musia** byť označené červeným výstražným svetlom na začiatku a konci výkonu. Pozdĺž komunikácií môžu byť výstražné svetlá od seba vzdialené najviac 50 m.
2. Okraje výkopu sa **nesmú** zaťažovať do vzdialenosti 0,5 m od hrany výkopu. Hranice šmykového klinu sa **musia** určiť v projekte. Priestor šmykového klinu výkopu sa na povrchu terénu **nesmie** zaťažovať stavebnou prevádzkou, objektmi zariadení staveniska, strojmi, materiálom a pod., okrem prípadov, keď spôsob zabezpečenia stability steny výkopu je riešený v projekte na základe výpočtu.

3. Pri súbežnom strojovom a ručnom vykonávaní zemných prác je **zakázané** zdržiavať sa v nebezpečnom dosahu stroja. Ak obsluha stroja nemá dostatočný výhľad na všetky miesta ohrozeného priestoru, **nesmie** pokračovať v práci.
4. Pri prevoze materiálu do výkopu alebo z výkopu sa **nesmú** pracovníci zdržiavať v ohrozenom priestore. Pri zistení nebezpečných predmetov, munície alebo výbušnín sa **musia** práce zastaviť až do odstránenia týchto predmetov.
5. Pre pracovníkov pracujúcich vo výkopoch sa musí zaistiť bezpečný zostup (výstup). **Vo výkopoch hlbších ako 1,5 m sa zriaďujú zostupy (výstupy) vzdialené od seba najviac 30 m.**
6. Pri prerušení zemných prác sa nesmie ohroziť bezpečnosť práce. Zodpovedný pracovník musí zabezpečiť pravidelnú kontrolu a údržbu zábran, paženia, priechodov, výstražných a osvetľovacích telies a pod.

Výkopy nezapažené

Nezapažené výkopy sa vykonávajú so sklonmi svahov, ktoré sú určené projektom. Ak nie je k dispozícii projekt zemných prác musí stavbyvedúci zhodnotiť druh zeminy, jej súdržnosť a určiť postup pri výkopových prácach.

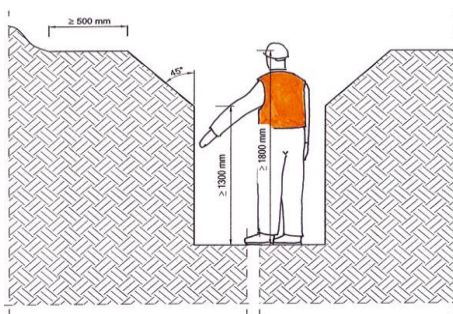
Svahy výkopov, ktoré sú hlbšie ako 3 m sa spravidla volia so sklonmi v dolnej časti strmšími, príp. prerušené lavičkami šírkami najmenej 0,5 m.

Trvalé sklony svahov výkopov do hĺbky 6 m sa volia spravidla s nasledovnými hodnotami:

HĽBKA VÝKOPU	SKLON
do 2 m	1 : 1,5
od 2 m do 4 m	1 : 1,75
od 4 m do 6 m	1 : 2
nad 6 m	musí byť vypracovaný projekt výkopov

Sklony je možné voliť i strmšie, ak sa ich stabilita preukáže statickým výpočtom. Pri vykonávaní výkopov pozdĺž podzemných vedení a pri križovaní s nimi je potrebné postupovať zvlášť opatrne podľa príslušných predpisov a ich dokončenie vykonávať ručne.

Pri ručnom výkope ryhy hlbšej ako 1,5 m sa musí stabilita svahov zabezpečiť pažením.

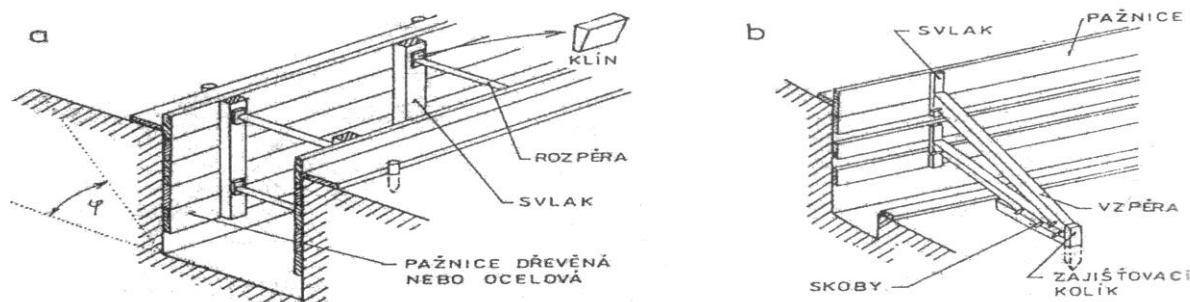

Výkopy zapažené

Paženie má dve základné funkcie. Pri strojnom výkope zabezpečiť stabilitu steny výkopu a pri ručnom výkope zabezpečiť stabilitu steny výkopu, hlavne však zabezpečiť ochranu pracovníkov. Podľa druhu zeminy sa používajú tri základné druhy paženia:

- paženie príložné u súdržných zemín,
- paženie ťažované u menej súdržných zemín,
- paženie hnané u nesúdržných zemín.

Pri výkopoch s pažením musí byť výkop rozšírený o hrúbku paženia. Medzi pažením a stenou výkopu nesmie vznikať medzera, aby nedošlo k samovoľnému uvoľneniu zeminy za pažením. Druh paženia a jeho dimenzie sú dané projektom.

Ostatné zemné práce

Sú trativody, drenáže, kamenné rebrá a pod. Pri ich realizácii je potrebné postupovať v súlade s projektovou dokumentáciou s dodržaním predpísaných sklonov, zhutnením dna výkopu, vyplnením výkopu predpísaným materiálom a spätným zásypom s prípadným zhutnením alebo inou úpravou. Každú etapu pri výstavbe (sklon ryhy, uloženie výplňového materiálu, obsyp, zhutnenie a pod.) je potrebné písomne odovzdať stavebnému dozoru odberateľa.

Výkopové práce

- (1) Pred prvým vstupom pracovníkov do výkopu alebo pri prerušení práce dlhšom ako 24 hodín musí zodpovedný pracovník vykonať prehliadku stavu stien výkopu, paženia a prístupov.
- (2) Výkopové práce na odľahlých pracoviskách od hĺbky 1,3 m nesmie vykonávať pracovník osamotene.
- (3) O použití strojov alebo pneumatických nástrojov v blízkosti okrajov podzemných trás inžinierskych sietí rozhodne dodávateľ stavebných prác po dohode s prevádzkovateľom týchto sietí a súčasne vykoná nevyhnutné opatrenia na zaistenie bezpečnosti práce.
- (4) Vykonávať zemné práce v ochrannom pásme elektrických, plynových a iných nebezpečných vedení možno len za predpokladu, že sa vykonávajú opatrenia zabraňujúce nebezpečnému priblíženiu pracovníkov alebo strojov k týmto vedeniam. Opatrenia sa prerokujú s ich prevádzkovateľom.
- (5) Pri súbežnom strojovom a ručnom vykonávaní zemných prác je zakázané zdržiavať sa v nebezpečnom dosahu stroja.
- (6) Ak obsluha stroja nemá dostatočný výhľad na všetky miesta ohrozeného priestoru, nesmie pokračovať v práci.
- (7) Pri ručnom vykonávaní výkopových prác musia byť pracovníci rozmiestnení pri práci tak, aby sa navzájom neohrozovali.
- (8) Pri doprave materiálu do výkopu alebo z výkopu sa nesmú pracovníci zdržiavať v ohrozenom priestore.
- (9) Pri zistení nebezpečných predmetov, munície alebo výbušnín sa musia práce zastaviť až do odstránenia týchto predmetov.

Zabezpečenie stability stien výkopov

- (1) Steny výkopov sa musia zabezpečiť proti zosunutiu. Zabezpečenie stien sa navrhuje a vykonáva podľa osobitných predpisov a spôsob zabezpečenia musí byť uvedený v projekte stavby.
 - (2) Zvislé steny (boky) ručných výkopov sa musia zabezpečiť proti zavaleniu od hĺbky väčšej ako
 - a) 1,3 m v zastavanom území,
 - b) 1,5 m v nezastavanom území.
- Ak do týchto výkopov vstupujú pracovníci, výkopy musia mať svetlú šírku najmenej 0,8 m, ak osobitné predpisy neurčujú inak. V zeminách nesúdržných, podmáčaných alebo inak náchylných na zosunutie a v miestach, kde treba rátať s opakovanými otrasmami, sa steny musia zabezpečiť aj pri menších výškach stien.
- (3) Je zakázané zostupovať alebo vystupovať z výkopu po konštrukcii paženia, vstupovať do strojom vykpaných výkopov, ktoré nie sú zabezpečené podľa odseku 2 bez vhodnej ochrany pracovníkov (ochranný rám, bezpečnostná klieťka, rozperné konštrukcie a pod.).
 - (4) Ak sa v stenách výkopov zistia väčšie balvany, zvyšky stavebných konštrukcií a iných nesúdržných materiálov, ktoré by svojím tlakom mohli uvoľniť zeminu, musia sa zabezpečiť proti uvoľneniu alebo odstrániť. Odkryté vedenia potrubia v stene výkopu sa musia ihneď zabezpečiť proti priehybu, vybočeniu a rozpojeniu.
 - (5) Pri ručnom odstraňovaní výstuže (rúbenia) sa musí postupovať od spodu pri súčasnom zasypávaní

odpaženého výkopu tak, aby bola zaistená bezpečnosť práce.

(6) Ak hrozí nebezpečenstvo zosunutia stien výkopu alebo poškodenia blízko stojacich konštrukcií pri prepažovaní a odstraňovaní výstuže (rúbenia), paženie sa ponechá v potrebnej výške vo výkope.

MANIPULÁCIA S BREMENOM

Nakladanie a vykladanie bremien väčších rozmerov

Pri nakladaní a vykladaní konštrukcií je nutné zabezpečiť bezpečnosť zamestnancov spôsobilou a riadne poučenou osobou. Táto osoba zodpovedá za bezpečnosť nakládky a vykládky a najmä za to, aby sa nepovolené osoby nedostali do pracovného pásma zdvíhacieho zariadenia ako aj do jazdnej dráhy pri cúvaní, otáčaní a pod. **Pri ukladaní materiálu musí byť zabezpečená jeho stabilita, bezpečný odber a manipulácia.**

Podmienky manipulácie pri vykladaní bremien

- Pracovníci poverení viazaním a zavesovaním bremien musia mať kvalifikáciu viazača.
- Viazač je povinný pred uviazaním bremena prehliadnuť dielce a závesné oká (háky, skrutky a pod.)
- Pred zdvíhaním a manipuláciou sa bremeno musí upevniť a zabezpečiť tak, aby nemohlo dôjsť k jeho pádu, prípadne pádu jeho časti. Pred vlastným zdvihom bremena sa musí preveriť bezpečnosť zariadenia jeho nadvihnutím a skontrolovať spôsob zavesenia bremena a závesných prostriedkov. Až po tejto kontrole môže byť daný pokyn na zdvíhanie.
- Ostré hrany bremena, ktoré by mohli poškodiť viazací prostriedok sa musia vhodným spôsobom chrániť.
- **Nikto sa nesmie zdržiavať pod dopravovaným bremenom ani v jeho blízkosti!**
- **Pracovníci sa môžu k bremenu priblížiť až po jeho ustálení v mieste, kde bude osadené alebo zložené.**
- Ten, kto zavesil bremeno, riadi jeho pohyb až do úrovne miesta jeho osadenia.
- Ďalší pokyn na pohyb bremena nad úroveň jeho osadenia a na osadenie dáva pracovník na to určený a stojaci na tejto úrovni.
- Ak dopravu bremena, jeho celú dráhu z miesta uviazania na miesto osadenia alebo uloženia nemôže sledovať pracovník, ktorý bremeno uviazal, musí sa medzi ním, žeriavnikom a pracovníkom, ktorý bude bremeno osadzovať alebo ukladať, určiť spôsob dorozumenia sa.
- Na zavesené dielce sa nesmie vstupovať, ani sa nesmie na ne ukladať pracovné náradie a materiál.

Montážne práce

Na výkon montážnych prác musí byť vypracovaný technologický postup, ktorého súčasťou je postup montáže montovaných stavebných a technologických konštrukcií obsahujúci :

- časovú nadväznosť montážnych záberov,
- podmienky použitia strojov a zariadení vrátane ich pohybu,
- určený prístup osôb vykonávajúcich stavebné práce k stykovým uzlom vrátane spôsobu zabezpečenia ich ochrany,
- spôsob kolektívneho zabezpečenia proti pádu a podľa potreby osobné ochranné pracovné prostriedky proti pádu,
- spôsob zabezpečenia dotknutých pracovísk,
- spôsob osadzovania dielcov.

Pri spracúvaní technologického postupu montáže sa musí určiť nadväznosť jednotlivých montážnych prác tak, aby sa v rôznych výškových úrovniach a poschodiach využil trvalý strop ako východisková úroveň pre nadväzujúce montážne práce.

Pred začatím montážnych prác sa vyžaduje, aby zodpovedná osoba montážnych prác bola oboznámená s technologickým postupom týchto prác.

10.5. Stavenisko, priestory a objekty zariadenia staveniska

Na všetkých plochách určených pre účel stavebných dvorov bude nevyhnutné dodržiavať hlavné zásady technologickej disciplíny s dôrazom na ochranu životného prostredia. Táto požiadavka sa týka hlavne ochrany povrchových a podzemných vôd, ochrany porastov vo všeobecnosti, ochrany genofondových lokalít, všetkých biotopov, ochrany obyvateľstva pred hlukom a imisiami a udržiavania čistoty na súvisiacich komunikáciách.

Pracoviská stavebných dvorov budú jednoznačne a zreteľne vyznačené a opatrené potrebnými značkami BOZP (stavenisko - nepovolným vstup zakázaný, pracuj v ochrannej prilbe a i.).

Denná miestnosť zariadenia a hygienické zariadenie je súčasťou starostlivosti každého zhotoviteľa. Denne pred odchodom z pracoviska musí každý vedúci skontrolovať zariadenie staveniska, za ktoré zodpovedá, a zaistiť :

- vypnutie všetkých elektrických zariadení a svietidiel, s výnimkou chladničiek, faxov, zariadenia pre elektronickú poštu a nočného osvetlenia (na vizuálnu kontrolu miestností cez okno behom nočnej obhliadky stavby),
- odstránenie všetkého horľavého odpadu, z odpadkových nádob, podláh, stolov a ďalších miest,
- uzatvorenie všetkých okien a uzamknutie všetkých dverí.

V priestore zariadenia staveniska nie je dovolené hromadenie odpadkov, zaolejovaných handier, horľavých materiálov a ďalších požiarné - nebezpečných látok.

Zabezpečiť bezpečnú manipuláciu s ropnými látkami a stavebnými materiálmi a vykonávať pravidelnú kontrolu technického stavu mechanizačných prostriedkov, ktoré musia vyhovovať predpisom o prípustných výfukových emisiách.

Hygienické požiadavky

Záchody a pitná voda musia byť na stavbe zaistené v primeranom počte v súlade s platnými predpismi. Každý podzhotoviteľ je plne zodpovedný za to, že jeho kontrolní a výkonní zamestnanci dodržia na stavbe uplatňované pravidlá a požiadavky a riadne používajú hygienické zariadenia.

10.6. Zásady pre udržiavanie poriadku na stavbe

Poriadok na stavbe je základným predpokladom bezpečnosti pracovných aktivít. Preto sa očakáva od zhotoviteľa dodržiavanie nasledujúcich pravidiel:

- Všetky pracovné priestory, stavenisko a príslušenstvo udržiavať v čistom, hygienickom a zdravotne nezávadnom stave.
- Udržiavať čistotu ciest pre peších aj pre vozidlá
- Fľaše a iné obaly je zakázané ponechávať na stavenisku, zhromažďujú sa pre odvoz z komunálnym odpadom alebo triedeným odpadom do kontajnerov. Všetky sklenené fľaše, poháre a sklenené obaly je zakázané vynášať na pracovisko.
- Ukladať materiál, náradie a rôzne zariadenia tak, aby nebolo prekážkou pre iné stavebné činnosti.
- Denne odpratávať odpad z pracovných miest i z okolia a zabezpečiť jeho roztriedenie. Zvláštnu pozornosť je potrebné venovať separácii a ukladaniu nebezpečného odpadu.
- Horľavý odpad zhromažďovať v samostatne vyčlenenom kontajneri, odstraňovať v pravidelných intervaloch
- Zvláštnu pozornosť venovať lokalizácii nebezpečného odpadu, napr. olejovitých tekutín a čistiacich prostriedkov. Zaistiť odstraňovanie vo zvláštnych odpadových nádobách.
- Všetky dosky s klincami musia byť neodkladne odstraňované z pracovných miest a komunikácií.
- Pred uložením použitého stavebného dreva najprv odstrániť všetky klince.

10.7. Pracovný odev a osobné ochranné pracovné prostriedky

Všetci zamestnanci na stavbe musia byť zreteľne označení na ochrannej prilbe alebo identifikačnej kartičke názvom prípadne logom svojho zamestnávateľa.

Každý zamestnanec musí byť vybavený vhodnými osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami (ďalej len OOPP) pre všetky riziká, ktorým je vystavený pri vykonávaní konkrétnej práce v súlade s NV SR č. 395/2006 o minimálnych požiadavkách na poskytovanie a používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov a NV SR č. 392/2006 o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov.

Používané OOPP musí byť schváleného typu (s osvedčením, certifikátom oprávnenej skúšobne pre príslušné riziko) a s platnou lehotou na používanie.

Každý zhotoviteľ (podzhotoviteľ) na úvodnej porade predkladá vedeniu stavby „Prehľad o poskytovaní OOPP podľa funkcií resp. činností“

Všetci zamestnanci musia pri pobyte na stavbe trvale používať :

- ochrannú prilbu,
- pevnú obuv s tuhú špičkou a s podrážkou opatrenou vložkou proti prepichnutiu,
- jednoduché päťprstové pracovné rukavice

- pracovný odev s dlhými nohavicami, v letných mesiacoch tričko s krátkym rukávom

V prašnom prostredí a v prostredí s rizikom poškodenia zdravia škodlivinami sa používajú ochranné prostriedky dýchacích orgánov.

Ďalej musia byť zamestnanci vybavení ďalšími pomôckami podľa profesijných požiadaviek a platných predpisov. Za vybavenosť zamestnancov osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami je zodpovedný zhotoviteľ stavby.

Označenie osoby, ktorá vykonáva na ceste prácu spojenú s jej údržbou, opravou alebo výstavbou, alebo inú pracovnú činnosť, na ktorú je oprávnená, tvorí viditeľný bezpečnostný odev, napríklad bezpečnostná reflexná vesta, overal, nohavice, bunda alebo pláštenka oranžovej fluorescenčnej farby, ktorého predná a zadná strana má plochu najmenej 1 500 cm². Ochranný odev podľa odseku 1 musí byť vyhotovený z fluorescenčného materiálu, spredu aj zozadu opatrený dvoma vodorovnými pásmi širokými 5 cm až 10 cm, dlhými najmenej 25 cm, vzdialenými od seba 5 cm až 10 cm a umiestnenými súmerne na strednú zvislú os tejto plochy, pričom plocha ani jedného z pásov na hornej časti odevu na stojacej osobe nesmie byť nižšie ako 90 cm nad úrovňou cesty. Pásky musia byť vyhotovené z bielej retroreflexnej fólie alebo z bielych odrazových skiel (vyhláška č.9/2009 Z.z; §4).

10.8. Mimoriadna udalosť (úrazy, požiar, havária)

V rámci tohto dokumentu za mimoriadnu udalosť považujeme

- Úrazy (poranenie) a náhle nevoľnosti osôb,
- Požiar
- Živelná pohroma (v dôsledku vetra, vodného toku, zosuvy pôdy, ...)
- Ohrozená bezpečnosť dopravy na dráhe
- Havária, únik nebezpečných škodlivín

Úrazy – zdravotná starostlivosť

Problematika pracovných úrazov je riešená v Zákone č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení neskorších predpisov. Každý zhotoviteľ musí mať spracovanú metodiku evidencie a registrácie úrazov.

Všetci zamestnanci musia byť preukázateľne oboznámení s obsahom postupu pre pri mimoriadnych udalostiach a s vybavením pre havarijné situácie pracoviska. Za poučenie nesie zodpovednosť príslušný stavbyvedúci

Traumatologický plán a poskytovanie prvej pomoci

Zoznam osôb zodpovedných za poskytnutie prvej pomoci bude k dispozícii na voľne prístupnom mieste na každom stavebnom dvore.

Prvá pomoc musí byť poskytnutá v prípade každého poranenia, otravy alebo náhleho vážneho zhoršenia zdravotného stavu. Poskytnutie prvej predlekárskej pomoci musí byť zamerané vždy na zachovanie hlavných životných funkcií. Prvú pomoc pred príchodom záchranných zložiek poskytuje najbližší svedok úrazu s pomocou spolupracovníkov. Bezpečnosť zranenej osoby a jej záchrana majú prvoradú dôležitosť.

Požiadavky na poskytnutie prvej pomoci a ošetrovanie je povinný si zabezpečiť každý zhotoviteľ na stavenisku (hlavný zhotoviteľ poskytuje podporu v prípade komplikovaných prípadov).

Zhotovitelia musia mať zdravotnú vybavenosť pre drobné úrazy priamo na stavenisku (lekárničku s vybavením vzhľadom k vykonávaným prácam).

Zhotovitelia musia mať na stavenisku dostatočný počet pracovníkov vyškolených na poskytovanie prvej pomoci. Účelom vybavenosti prvej pomoci je, aby sa poskytlo okamžité ošetrovanie drobných poranení, a keď je potrebné, aby sa poranenie stabilizovalo pred prevozom do nemocnice.

Každý pracovník je povinný :

- ihneď po zistení pracovného úrazu poskytnúť pomoc zranenému, avšak pri poskytovaní prvej pomoci sa nesmie vystaviť ohrozeniu alebo nebezpečenstvu, ktoré by mohlo mať za následok jeho vážne zranenie alebo smrť,
- privolať zdravotnú a záchrannú službu, v závislosti na rozsahu a závažnosti zranenia,
- informovať hlavného stavbyvedúceho,
- podľa vlastných možností a schopností zamedziť vzniku následných škôd na zdraví pracovníkov a škodám na zariadeniach.

Ak podľa charakteru vzniknutého zranenia alebo v prípade, ak ide o hromadný úraz, najmä u otráv alebo je k vyslobodeniu zraneného nutná technická pomoc, treba privolať záchrannú hasičskú jednotku.

Všetci pracovníci musia byť oboznámení zo zásadami, postupmi a spôsobmi poskytovania prvej pomoci a spôsobmi vyslobodenia zraneného z nebezpečných priestorov (najmä pri úrazoch elektrickým prúdom a pre priestory so zvýšenou koncentráciou prchavých organických látok).

Pravidlá používania lekárničiek prvej pomoci

Lekárničky prvej pomoci v nástenných skrinkách sa inštalujú v objektoch stavby, a na zariadeniach staveniska.

Vzhľadom na vzdialenosti na stavbe je potrebné, aby na samostatných pracoviskách boli k dispozícii prenosné lekárničky (brašny).

Lekárničky sú majetkom zhotoviteľa a za ich stav, vybavenie, využívanie a dopĺňovanie zodpovedajú stavbyvedúci na stavbe. Obsah a veľkosť lekárničiek prvej pomoci sa riadi špecifickými rizikami prác a počtom zamestnancov.

Evidencia úrazov, pracovných úrazov a mimoriadnych udalostí

Každý zhotoviteľ bude viesť „Knihu úrazov a poranení“, v ktorých eviduje záznamy o nehodách, pracovných úrazoch a úrazoch, požiaroch, dopravných nehodách, technických haváriách, haváriách na životnom prostredí, a pod..

Kniha úrazov a poranení obsahuje minimálne:

- Smernicu na určenie postupov pri vzniku úrazu a nebezpečnej udalosti
- Predtlač evidencie pracovných úrazov na stavbe
- Predtlač evidencie nebezpečných udalostí a iných úrazov ako pracovných

Komunikačný plán a hlásenie pracovného úrazu, úrazu alebo mimoriadnej udalosti

Komunikačný plán určuje informačné toky pre zaistovanie hlásení v zmysle platných predpisov a uzavretých zmlúv. Každý zhotoviteľ musí mať na pracovisku dostupne umiestnené „Poplachové smernice“ resp. „Prehľad dôležitých telefónnych čísel a adries“ Adresa a telefónne číslo miestnej záchrannej služby sú viditeľne umiestnené na miestach s prostriedkami na poskytovanie prvej pomoci.

V prípade vzniku mimoriadnej udalosti, úrazu alebo pracovného úrazu a po jej nahlásení konkrétny stavbyvedúci SO zabezpečí spísanie záznamu o tejto udalosti (príloha č.4) a pošle Bezpečnostnému technikovi stavby, ktorý ďalej pripraví poučný list a na celej stavbe sa vykoná poučenie s opatreniami proti opakovaniu sa mimoriadnej udalosti, úrazu alebo pracovnému úrazu.

10.9. Používanie označení, symbolov a signálov

Typy označenia v súlade s Nariadením Vlády SR č. 387/2006 o požiadavkách na zaistenie bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci

Trvalé značky sa musia používať na označenie zákazu, výstrahy, príkazu, na označenie núdzových východov, únikových ciest a na umiestnenie a označenie prostriedkov prvej pomoci.

Na trvalé vyznačenie umiestnenia požiarotechnického zariadenia a jeho označenie sa musí použiť značka a bezpečnostná farba. Miesto, na ktorom je nebezpečenstvo zrážky s prekážkou alebo nebezpečenstvom pádu, musí sa vyznačiť bezpečnostnou farbou alebo značkami.

Svetelné označenie, akustické signály alebo slovná komunikácia sa musia použiť, ak treba signalizovať nebezpečenstvo alebo upozorniť zamestnancov a iné osoby na pracovisku, aby vykonali mimoriadne opatrenia, alebo upozorniť na núdzovú evakuáciu. Pritom treba zohľadniť vzájomnú zámenu a kombináciu označení.

Ručné signály alebo slovná komunikácia sa musia použiť, ak to situácia vyžaduje, na usmernenie osôb vykonávajúcich činnosť, ktorá môže ohroziť bezpečnosť alebo zdravie.

Vzájomná zámena a kombinácia označení

Pri dodržaní rovnakej účinnosti označení možno použiť ktorúkoľvek z týchto kombinácií:

- 1) bezpečnostnú farbu alebo značku na označenie miesta, na ktorom je prekážka nebezpečenstvo pádu
- 2) svetelné označenie, akustické signály alebo slovnú komunikáciu .
- 3) ručné signály alebo slovnú komunikáciu

Súčasne možno použiť tieto kombinácie:

- 1) svetelné označenie a akustické signály

- 2) svetelné označenie a slovnú komunikáciu
- 3) ručné signály a slovnú komunikáciu

Minimálne požiadavky na slovnú komunikáciu

Hovorené správy majú byť krátke, jednoduché a zrozumiteľné. Vyjadrovacia schopnosť hovorca a sluchová schopnosť poslucháča musí zabezpečovať spoľahlivú komunikáciu.

Slovná komunikácia je buď priama, prostredníctvom ľudského hlasu, alebo nepriama, prostredníctvom ľudského alebo syntetického hlasu, ktorý sa vysiela vhodnými prostriedkami. Komunikujúce osoby musia dobre ovládať používaný jazyk, aby boli schopné správne vyslovovať a správne porozumieť hovorenej správe a na základe tejto správy sa správať vhodným spôsobom so zreteľom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.

Ak sa slovná komunikácia použije namiesto ručných signálov alebo spolu s ručnými signálmi, použijú sa tieto určené slová:

ŠTART	naznačiť začiatok príkazu
STOP	prerušiť alebo ukončiť pohyb
KONIEC	zastaviť činnosť
ZDVIHNI	zdvihnúť bremeno vyššie
SPUSTI	spustiť bremeno nižšie
VPRED	na koordináciu so zodpovedajúcimi ručnými signálmi
VZAD	na koordináciu so zodpovedajúcimi ručnými signálmi
VPRAVO	na koordináciu so zodpovedajúcimi ručnými signálmi
VĽAVO	na koordináciu so zodpovedajúcimi ručnými signálmi
POZOR	na núdzové zastavenie
RÝCHLO	zrýchliť pohyb z dôvodu bezpečnosti

Minimálne požiadavky na ručné signály

Ručné signály musia byť presné, jednoduché, ľahko vykonateľné, zrozumiteľné a zreteľne odlišné od ostatných signálov.

Ak sa používajú súčasne obidve ramená alebo ruky, musia sa pohybovať symetricky a ukazovať iba jeden signál

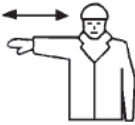

Osoba, ktorá dáva signály nesmie vykonávať iné činnosti okrem riadenia činnosti a zaistovania bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov v jeho blízkosti

Signalista musí byť schopný sledovať zrakom všetky činnosti tak, aby nebola ohrozená jeho bezpečnosť a zdravie. Ak sa tieto podmienky nedajú splniť musí sa zabezpečiť ďalší signalista, alebo viacerý signalisti.

Ak nie je obsluha schopná bezpečne vykonať príkazy, ktoré prijala, musí prerušiť prebiehajúcu činnosť, aby si vyžiadala nové pokyny.

Tabuľka ručných signálov

Význam	Opis	Ilustrácia
Všeobecné signály		
ŠTART Výstraha Začiatok príkazu	obe ramená sú vystreté vodorovne, dlane sú obrátené dopredu	
STOP Prerušenie Koniec pohybu	pravé rameno smeruje hore, dlaň je obrátená dopredu	
KONIEC Koniec činnosti	obe ruky sú tesne nad sebou vo výške hrudníka	
Vertikálne pohyby		

ZDVIHNUTIE	pravé rameno smeruje hore, dlaň je obrátená dopredu a pomaly opisuje kruh	
SPUSTENIE	pravé rameno smeruje dole, dlaň je obrátená dovnútra a pomaly opisuje kruh	
VERTIKÁLNA VZDIALENOSŤ	ruky naznačujú príslušnú vzdialenosť	
Horizontálne pohyby		
POHYB VPRED	obe ramená sú ohnuté, dlane sú obrátené hore a predlaktie sa pomaly pohybuje smerom k telu	
POHYB VZAD	obe ramená sú ohnuté, dlane sú obrátené dolu a predlaktia sa pomaly pohybujú smerom od tela	
VPRAVO od signalistu	pravé rameno je vystreté vodorovne, dlaň je obrátená dolu a pomaly robí malé pohyby vpravo	
VĽAVO od signalistu	ľavé rameno je vystreté vodorovne, dlaň je obrátená dolu a pomaly robí malé pohyby vľavo	
HORIZONTÁLNA VZDIALENOSŤ	ruky naznačujú príslušnú vzdialenosť	
Nebezpečenstvo		
NEBEZPEČENSTVO Núdzové zastavenie	obe ramená smerujú hore, dlane sú obrátené dopredu	
RÝCHLO	všetky pohyby rýchlejšie	
POMALY	všetky pohyby pomalšie	

Minimálne požiadavky na označenie nádob a potrubí

Nádoby, ktoré obsahujú nebezpečné látky a prípravky, nádoby používané na skladovanie týchto nebezpečných látok a prípravkov, musia byť označené piktogramom alebo symbolom na farebnom pozadí v súlade s osobitnými predpismi.

Táto požiadavka sa nevzťahuje na nádoby používané krátkodobo a na nádoby, ktorých obsah sa často mení, ak sú prijaté iné vhodné opatrenia, ktoré zabezpečia tú istú úroveň ochrany, napr. informovaním, školením.

Uvedené označenia môžu byť:

- nahradené výstražnými značkami, ak sa použijú rovnaké piktogramy alebo symboly.
- doplnené ďalšími informáciami, napr. názvom, vzorcom alebo zložením nebezpečnej látky alebo prípravku a podrobnosťami o nebezpečenstve.
- pri doprave nádob na pracovisku doplnené alebo nahradené značkami, ktoré sa používajú pri preprave nebezpečných látok alebo prípravkov

Minimálne požiadavky na označenie a umiestnenie požiarnotechnického zariadenia

Požiarnotechnické zariadenie musí byť označené farbou určenou pre tieto zariadenia a príslušnou značkou. Značkou musí byť vyznačené aj miesto, na ktorom sa toto zariadenie nachádza, a prístup k nemu.

Požiarno-technické zariadenie sa označuje výlučne červenou farbou.

Červená plocha musí byť dostatočne veľká, aby zariadenie bolo ľahko rozpoznateľné.

Na vyznačenie miesta, na ktorom sa požiarno-technické zariadenie nachádza, sa musia používať značky ustanovené v NVSR č. 387/2006 o požiadavkách na zaistenie bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci.

11. RIZIKO PRE ZAMESTNANCOV NA STAVBE

11.1. Bezpečné pracovné postupy

Bezpečné pracovné postupy pre jednotlivé činnosti sú spracované v technologických predpisoch a pracovných postupoch, schvaľované vedením stavby a dozorom stavebníka.

Zamestnanci zhotoviteľa ako aj podzhotoviteľov musia byť preukazne zoznámení s bezpečnými postupmi.

11.2. Práce s osobitým nebezpečenstvom

Práce s osobitným nebezpečenstvom sú najmä:

1. práce, pri ktorých sú zamestnanci vystavení nebezpečenstvu zasypania, zapadnutia v močaristom teréne alebo pádu z výšky, kde sa riziko zvyšuje charakterom práce, použitým pracovným postupom alebo podmienkami pracovného prostredia na stavenisku,
2. práce, pri ktorých sú zamestnanci ohrození pôsobením chemických alebo biologických faktorov, ktoré znamenajú osobitné nebezpečenstvo pre bezpečnosť a zdravie zamestnancov alebo pre ktoré osobitný predpis ustanovuje monitorovanie pracovného prostredia,
3. práce v kontrolovaných pásmach na pracoviskách zo zdrojmi ionizujúceho žiarenia a práce v prechodných kontrolovaných pásmach pri činnostiach vedúcich k ožiareniu,
4. práce v blízkosti vysokého napätia,
5. práce, pri ktorých je nebezpečenstvo utopenia,
6. práce v šachtách
7. práce, ktoré vykonávajú potápači s dýchacími prístrojmi,
8. práce s výbušninami,
9. montáž alebo demontáž ťažkých konštrukčných prvkov

Zdroje ohrozenia a osobité nebezpečenstvá na stavbe sú najmä:

A. Nebezpečenstvo zasypania

Podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri zemných prácach sú uvedené v prílohe č. 2 Vyhl. 147/2013 Z.z. v znení neskorších predpisov

Opatrenia pre zaistenie BOZP pre jednotlivé výkony musia byť stanovené ešte pred ich začatím. Pred povolením zemných práce je potrebné stanoviť:

- Postupy v prípade nepredvídateľných udalostí (zrútenie steny výkopu, porušenie inžinierskych sietí, zaistenie väčších balvanov, zvyškov stavebných konštrukcií, výskyt nesúdržných zemín, starej munície, a pod.)
- Miesta vybudovania prechodov a prejazdov a spôsob ich zhotovenia,
- Zaistenie zásobovania, prízjazdu záchranných zložiek a pod. v dotknutej lokalite,
- Pracovníka, zodpovedného za odbornú kontrolu stavu zábran, paženia, látok, prechodov, prejazdov a výstražných a osvetľovacích telies a periodicitu tejto kontroly (najmenej 1 x za deň s písomným zápisom).

Pred začatím zemných prác sa musí preveriť, či sa v blízkosti pracoviska nebudú vykonávať práce spôsobujúce otrasy pôdy, ktoré by mohli ohroziť stabilitu stien výkopu alebo svahu (napr. baranenie, používanie pneumatického kladiwa a pod.) a navrhnuť adekvátne opatrenia na zaistenie stability výkopov a bezpečného výkonu zemných prác. Tieto opatrenia musia byť odsúhlasené koordinátorom bezpečnosti zhotoviteľa, ktorý o tom vykoná zápis do technologického postupu.

B. Montáž a demontáž ťažkých konštrukčných prvkov

Opatrenia :

☐ všetky osobitné opatrenia musia byť uvedené v TP - v závislosti od typu konštrukčného prvku, použitej technológie a mechanizácie

12. PORUŠENIE POVINNOSTÍ - SANKCIE

V prípade porušenia povinností vyplývajúcich z predchádzajúcich bodov tohto plánu BOZP a následnému neodstráneniu nedostatkov bude koordinátor bezpečnosti, resp. riaditeľ stavby oprávnený nariadiť prerušenie prác. Dôsledky a škody vyplývajúce z prerušenia prác znáša príslušný zhotoviteľ, na ktorého strane došlo k zanedbaniu povinností. Sankcie budú zmluvne dohodnuté medzi hlavným zhotoviteľom a podzhotoviteľmi.

Detva, 07/2024

Ing. Lenka Liptáková

Príloha č. 1

Stavebník toto oznámenie viditeľne umiestni na stavenisku a v prípade zmeny aktualizuje

OZNÁMENIE

1. Dátum predloženia oznámenia.....
2. Presná adresa staveniska.....
3. Stavebník (meno a priezvisko, adresa).....
4. Názov stavby.....
5. Projektant (meno a priezvisko, adresa).....
- Stavbyvedúci (meno a priezvisko, adresa)
- Stavebný dozor (meno a priezvisko, adresa)
6. Koordinátor dokumentácie (meno a priezvisko, adresa).....
-
7. Koordinátor bezpečnosti (meno a priezvisko, adresa).....
-
8. Plánovaný termín začatia prác na stavenisku.....
9. Plánovaný termín dokončenia prác na stavenisku.....
10. Predpokladaný najvyšší počet zamestnancov na stavenisku.....
11. Plánovaný počet právnických osôb alebo fyzických osôb na vykonávanie prác na stavenisku
-
-
12. Údaje (obchodné meno a sídlo) o právnických osobách alebo fyzických osobách na vykonávanie prác na stavenisku
-
-
-
-
-
-
-
-

Príloha č.2

Vzor zápisu pri odovzdaní a prevzatí staveniska
ZÁPIS
O odovzdaní a prevzatí staveniska (pracoviska)

zo dňa:

medzi

objednávateľom:.....

so sídlom....., tel.:
zastúpeným

p....., (ďalej len odovzdávajúci)

a

zhotoviteľom: :.....

so sídlom....., tel.:
zastúpeným

p....., (ďalej len preberajúci)

• **Vymedzenie rozsahu a priestoru odovzdávaného staveniska (pracoviska):**

.....
..
.....
..
.....
..

• **Vstup na stavenisko vrátane prístupových ciest:**

.....
..
.....
..
.....
..

• **Vedúci pracovník zhotoviteľa určený k osobnému rokovaniu s právomocou samostatne rozhodovať:**

I.

Zástupca odovzdávajúceho vykonal pred prevzatím staveniska (pracoviska) spolu s preberajúcim kontrolu odovzdávaného staveniska (pracoviska) z hľadiska BOZP, ochrany pred požiarom a životného prostredia a nenašiel na odovzdávajúcom stavenisku (pracovisku) žiadne závady, ktoré by ohrozovali prevádzku stavby alebo zákonom chránený obecný záujem, hlavne bezpečnosť života a zdravia ľudí na stavbe (pracovisku). Zástupca preberajúceho bol oboznámený s plánom bezpečnosti práce, vrátane príslušných predpisov BOZP, OPP, a OŽP, ktoré sú pre odovzdávané stavenisko (pracovisko) záväzné a so zvláštnosťami stavby, ktoré preberajúci rešpektuje v plnom rozsahu. Súčasne oboznámil odovzdávajúci preberajúceho so:

- Smerovými a výškovými bodmi, vytýčením podzemných a nadzemných rozvodov, ktoré nie sú uvedené v projektovej dokumentácii,
- Požiarnymi poplachovými smernicami stavby, hasiacim prostriedkami, s priestormi so zvýšeným požiarnym nebezpečenstvom, prevádzkovo dopravným poriadkom stavby, bezpečnostným značením a výstražnými signálmi,
- Zdrojom vody a napojením na kanalizáciu
- Skladovými plochami a so skladmi

- e) Miestnymi pomermi a skutočnosťami, ktoré by mohli ohroziť bezpečnosť osôb alebo majetku
- f) Umiestneným hlavného vypínača el.energie, hl.uzáveru plynu, vody

Po vykonanej prehliadke staveniska (pracoviska) zástupcami oboch strán konštatujú, že neboli nájdené závady brániace zhotoveniu prác v zmysle uzavretej zmluvy o dielo (objednávky) č..... zo dňa:

II.

Odovzdávajúci určuje tieto napájacie bod(y) el. energie pre preberajúceho:

Umiestnenie el. napájacieho bodu:

.....
Hlavný istič pred elektromerom:

.....
Počiatočný stav:.....

Požadované hodnoty-výkon:kW, predpokladaná spotreba:
.....kWh/mes.

Preberajúci je povinný pred napojením spolupracovať s povereným prevádzkovým elektrikárom stavby.

- Preberajúci sa oboznámi s umiestnením hl. vypínača el. prúdu,
- Všetky el. zariadenia a rozvody preberajúceho musia zodpovedať platným STN a bezpečnostným predpisom. Za ich stav zodpovedá v plnom rozsahu preberajúci prostredníctvom svojho zamestnanca s odpovedajúcou kvalifikáciou
- El. zariadenia preberajúceho nesme ohrozovať svojim stavom zamestnancov a iných osôb

III.

Preberajúci zabezpečí na prevzatom stavenisku (pracovisku) dodržiavanie predpisov o ochrane pred požiarmi, hlavne zákon č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov, vyhl. č. 121/2002 Z.z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov. V tomto zmysle je povinný poučiť svojich zamestnancov o vykonávaní prác s otvoreným ohňom len s vedomím vedenia stavby, ktoré musí zabezpečiť podmienky z hľadiska protipožiarnej bezpečnosti.

IV.

Preberajúci zabezpečí na prevzatom stavenisku (pracovisku) predpísané podmienky ochrany životného prostredia. Odpady vzniknuté jeho činnosťou bude priebežne likvidovať v súlade s platným predpismi.

V.

1. Preberajúci odovzdá objednávateľovi menný zoznam všetkých jeho zamestnancov aj jeho zhotoviteľov, ktorí budú pracovať na odovzdanom stavenisku (pracovisku). Zoznam bude v priebehu prác priebežne doplňovať.
2. Preberajúci prehlasuje, že jeho zamestnanci a aj jeho zhotovitelia sú preškolení z právnych a ostatných predpisov k zabezpečeniu bezpečnosti a ochrany zdravia v zmysle zákona 124/2006 o BOZP v znení neskorších predpisov.
3. Preberajúci je povinný poučiť svojich zamestnancov hlavne o zákaze:
 - svojvoľného opúšťania z odovzdaného staveniska (pracoviska)
 - vstupu do iných častí stavby
 - používania strojného zariadenia bez oprávnenia a vybavenia, bez vedomia vedenia stavby
 - zákaze používania alkoholických nápojov vrátane ich prinášania, drog a iných psychotropných látok vo všetkých priestoroch stavby (pracoviska)
4. Preberajúci prehlasuje, že všetci jeho zamestnaní cudzí štátni príslušníci, ktorí pracujú alebo budú pracovať na stavbe (pracovisku) pracovať, majú platné povolenie k práci a pobytu v SR a majú platné skúšky pre výkon svojej práce.

VI.

Preberajúci predloží odovzdávajúcemu technologický postup vykonávania prác

na:.....
.....

VII.

Zástupca odovzdávajúceho požaduje od preberajúceho dodržiavanie ohlasovacej povinnosti voči objednávateľovi pri vzniku pracovného úrazu, prevádzkových nehôd (havárií) a porúch technických zariadení. Pri vykonávaní prác v čase pracovného voľna bude v prípade mimoriadnej udalosti ihneď

upovedomený inšpekčný technik objednávateľa a majiteľ alebo vedenie firmy, a to ako objednávateľa, tak zhotoviteľa.

VIII.

Pri vykonávaní prác, ktoré môžu ohroziť zdravie a životy účastníkov stavby sú zmluvné strany povinné s minimálne 3 denným predstihom oznámiť tieto skutočnosti pred zahájením prác.

X.

Preberajúci prevzal všetku zodpovednosť za zabezpečenie BOZP, OPP a životného prostredia na odovzdanom stavenisku (pracovisku) vrátane el. zariadení, ním používaných lešení, strojných zariadení a za bezpečnosť a zabezpečenie odovzdaných objektov uvedených v rozsahu odovzdávaného pracoviska.

Za odovzdávajúceho (objednávateľ):

.....

Za preberajúceho (zhotoviteľ):

.....

Prílohy:

1. Zoznam zamestnancov zhotoviteľa a osôb samostatne zárobkovo činných
2. Zoznam zodpovedných TH zamestnancov zhotoviteľa vrátane dosaziteľného adresára pre prípad vzniku mimoriadnej udalosti.

Príloha č.3

Zápis o písomnom zoznámení objednávateľa a zhotoviteľov s možnými zdrojmi nebezpečí a pracovných rizík na stavbe (pracovisku) v zmysle Zákona 124/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov §6 oboznamovanie a povinnosti, spolupráca na spoločných pracoviskách.

1. Zmluvné strany potvrdzujú, že zamestnanci objednávateľa aj zhotoviteľských firiem sú v rámci pravidelného školenia BOZP preukázateľne oboznámení s vybranými ustanoveniami zákona č. 124/2006 Z.z. §6 čo dokladujú pri podpise „Zápisu o odovzdaní a prevzatí pracoviska“, ktorý je doplnený o tento zápis. Na každú rizikovú prácu musí byť vypracovaný technologický postup s ktorým sú dotknutí zamestnanci preukázateľne oboznámení ešte pred zahájením týchto prác. Túto skutočnosť každý zamestnanec potvrdí svojím podpisom.
2. Podmienky vyplývajúce zo zákona sú: „Ak na jednom pracovisku plnia úlohy zamestnanci viacerých zamestnávateľov, je spolupráca zamestnávateľov pri prevencii, príprave a vykonávaní opatrení na zaistenie BOZP súčasťou zmlúv a musia sa vzájomne informovať o možných ohrozeniach. Každý zamestnávateľ je pritom povinný:
 - zaistiť, aby jeho činnosti a práca zamestnancov bola organizovaná a vykonávaná tak, aby súčasne boli chránení tiež zamestnanci iného zamestnávateľa,
 - spolupracovať pri zaistení bezpečného, nezávadného a zdraviu neohrozujúceho pracovného prostredia pre všetkých zamestnancov na pracovisku.

Predmetom tohto zápisu je vzájomná informácia o:

1. Práca vo výškach	6. Búracie práce	11. El. zariadenia	16. Rebríky prenosné	21. Výroba zmesí
2. Zemné práce	7. Kryty strojov	12. Nebezpečné látky	17. Autoopravy	22. Montážne práce
3. Zaistenie otvorov	8. Ochranné pásma	13. Stavenisko	18. Cestná doprava	23. Lešenie
4. Zváranie	9. Viazanie breziem	14. Betonárske práce	19. Ručné náradie	
5. Obsluha strojov	10. Vertikálna doprava	15. Murárske práce	20. Mechanické náradie	
Ďalšie prejednané riziká:				

Poznámka:

1. Zaškrtnite jednotlivé druhy rizík, na ktoré ste sa ako zástupcovia objednávateľa a zhotoviteľa vzájomne upozornili
2. Obsah rizík a opatrení – rámcov v prílohe, podrobnejšie v internej smernici zhotoviteľa.

V....., dňa:.....

Na
stavbe:.....

Za objednávateľa:

Za zhotoviteľa:

Príloha č.4

Informácia o vzniknutej udalosti na stavenisku firmy :

Stavba :

Druh udalosti	(úraz, požiar, živelná pohroma, havária, únik nebezpečných látok, poškodenie majetku tretích osôb a pod.) - registrovaný pracovný úraz
Dátum a čas	
Miesto SO	
Opis priebehu	
Príčiny	
Okamžité opatrenia	
Ostatné	

Spracoval :

dňa :

Príloha č.5

Zoznam objektov stavby:

PRÍPRAVA ÚZEMIA, DOČASNÉ CESTY A KONŠTRUKCIE

SO 001 Príprava územia

CESTNÉ OBJEKTY

SO 121 Úprava komunikácií a chodníkov Mlynská dolina, smer Riviéra

SO 122 Úprava komunikácií a chodníkov Mlynská dolina, smer Patrónka

SO 123 Úprava križovatky Stuhová

SO 124 Úprava komunikácií a chodníkov na Botanická ul., Karloveská ul.

SO 125 Úprava komunikácií a chodníkov na uliciach Pri Habánskom mlyne, Gaštanová ul., Valašská ul. Lovinského ul.

MOSTY

SO 201 Oporný múr na ulici Pri Habánskom mlyne

SO 202 Zábrany na mostných konštrukciách

POZEMNÉ OBJEKTY, ZARIADENIA

SO 301 Meniareň Karlova Ves

SO 302 Zariadenia zastávok, Informačné tabule , stavebná časť

SO 303 Úprava oplotenia na ulici Pri Habánskom mlyne

SO 304 Úprava oplotenia Základná škola, Dubová 1

SO 305 Multikanál pre zabezpečenie rozvodov optiky

SO 306 Úprava oplotenia súkromných vlastníkov Valašská ulica

KANALIZÁCIE A VODOVODY

SO 501 Dažďová kanalizácia, odvodnenie zastávky ZOO, smer Habánsky Mlyn

SO 502 Odvodnenie ulíc Pri Habánskom mlyne, Lovinského, Gaštanová

SO 510 Ochrana vodovodu DN150 v ul. Mlynská dolina pri ZOO

OBJEKTY TROLEJBUSOVÝCH ELEKTRICKÝCH VEDENÍ VN, NN, VO

SO 601 Trojbusové vedenie

SO 602 Napájacie vedenie (z meniarne Karlova Ves)

SO 603 Ovládanie výhybiek trate Patrónka – Riviéra

SO 604 Ochranné opatrenia zariadení nachádzajúcich sa v zóne TV

SO 611 Prípojka NN pre zastávku ZOO smer Botanická záhrada

SO 612 Prípojka NN pre zastávku ZOO smer Habánsky mlyn

SO 613 Prípojka NN pre zastávku Habánsky mlyn, smer ZOO

SO 614 Prípojka NN pre zastávku Habánsky mlyn, smer Suchý mlyn

SO 615 Prípojka NN pre CDS Mlynská dolina - Slávičie údolie

SO 617 Elektrické rozvody NN na zastávkach

SO 618 Informačný systém na zastávkach – Informačné tabule

SO 619 Preložka kábelového vedenia VN 22 kV

SO 620 Preložka a ochrana NN vedení

SO 621 Preložka vzdušného vedenia NN km 0,350 - OS 1

SO 622 Preložka a ochrana NN kábelového vedenia pre nájomnú prevádzku

SO 631 Prekládka verejného osvetlenia

OZNAMOVACIE VEDENIA

- SO 651 Optický kábel pre ovládanie meniarne a diaľkový dohľad nad výhybkami
- SO 652 Optický kábel pre informačný systém na zastávkach
- SO 653 Optické káble CDS Úsek Valašská - Nábr. arm. gen. L. Svobodu / Botanická
- SO 654 Ochrana a preložky vedení Slovak Telekom, a.s.
- SO 655 Ochrana a preložky vedení SWAN
- SO 656 Ochrana a preložky vedení UPC
- SO 662 Kameraný dohľad križovatky K417
- SO 663 Kameraný dohľad križovatky K4121
- SO 664 Kameraný dohľad križovatky K4122
- SO 671 Križ.č. 490 Úprava CDS Mlynská dolina - Valašská
- SO 672 Križ.č. 417 Modernizácia CDS Mlynská dolina - Pri Habánskom mlyne
- SO 673 Križ.č. 4121 Modernizácia CDS Mlynská dolina - Staré grunty
- SO 674 Križ.č. 4122 Modernizácia CDS Mlynská dolina - Slávičie údolie
- SO 675 Križ.č. 662 Úprava CDS Nábr. arm. gen. Svobodu - Ml. dolina - Most Lanfranconi
- SO 676 Križ.č. 441 Úprava CDS Mlynská dolina - Most Lanfranconi
- SO 677 Križ.č. 442 Úprava CDS Botanická - Internát Družba
- SO 678 Križ.č. 443 Úprava CDS Karloveská - Riviéra
- SO 681 Úprava ochranných opatrení prvkov CDS v zóne TV a ZP v K490
- SO 682 Ochranné opatrenia prvkov CDS v zóne TV a ZP v K417
- SO 683 Ochranné opatrenia prvkov CDS v zóne TV a ZP v K4121
- SO 684 Ochranné opatrenia prvkov CDS v zóne TV a ZP v K4122
- SO 685 Úprava ochranných opatrení prvkov CDS v zóne TV a ZP v K662
- SO 686 Úprava ochranných opatrení prvkov CDS v zóne TV a ZP v K441
- SO 687 Úprava ochranných opatrení prvkov CDS v zóne TV a ZP v K442
- SO 688 Úprava ochranných opatrení prvkov CDS v zóne TV a ZP v K443

REKULTIVÁCIE A VEGETAČNÉ ÚPRAVY

- SO 801 Náhradná výsadba v k.ú. Staré mesto
- SO 802 Náhradná výsadba v k.ú. Karlova Ves